

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav českého jazyka a teorie komunikace

Čeština v komunikaci neslyšících

Bakalářská práce

Marie Basovníková

Internetová televize pro neslyšící děti a mládež – WEBlik

**a její přínos pro uvědomování si náležitosti ke komunitě českých
neslyšících a pro osvětu o jazyce, kultuře a komunitě neslyšících směrem
k laické veřejnosti**

The internet television for the Deaf children and youth – WEBlik

**It is a contribution to the self reflection of the Deaf children and youth
as the integral part of the Czech Deaf community. The TV also serves for
the education of the hearing public as it shares the information about the
Deaf world - language, culture and community of the Deaf**

Praha 2012   Vedoucí práce: Mgr. Nad'a Dingová

PODĚKOVÁNÍ

Tato bakalářská práce mohla být napsána jen díky tomu, že nezisková organizace Česká komora tlumočnicků znakového jazyka vytvořila projekt „Internetová televize pro děti a mládež – WEBlik“, který nadále úspěšně funguje. Moje díky patří v první řadě Mgr. Nadě Dingové za vedení této práce. Dále Mgr. Janu Táborskému za pomoc při korektuře textu a Mgr. Radce Faltínové za pomoc při překladech do anglického jazyka. Poděkování patří také Bc. Jindřichu Marešovi za rady v technických záležitostech a terminologii užívané v této práci. Poděkování patří i mým přátelům a kolegům za inspiraci a pomoc s bakalářskou prací. Ještě nesmím zapomenout na svou rodinu a své nejbližší, kteří při mě celou dobu stáli, byli pro mě velkou oporou a za to jim patří také velký dík.

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze dne

RESUMÉ

Tato bakalářská práce popisuje jedno z médií určené primárně neslyšícím uživatelům: WEBlik – internetovou televizi pro neslyšící děti a mládež. Zabývá se rovněž výzkumem vnímání WEBliku a uveřejňovaných zpráv: videoreportáží, videozáznamů, uměleckých vystoupení a informačních zpráv nejčastěji v českém znakovém jazyce, v primárním jazyce českých Neslyšících. Výjimečně jsou uveřejňovány zprávy v jiném národním znakovém jazyce nebo v mezinárodním znakovém systému. Všechny zprávy ve znakových jazycích nebo v mezinárodním znakovém systému jsou opatřeny přepisem do psané češtiny, aby byla zajištěna jejich přístupnost pro co nejširší řady diváků. Tento přepis zcela neodpovídá běžnému pojetí českých titulků, protože není součástí obrazu. Cílem práce bylo poznat a přiblížit reálný pohled samotných uživatelů na WEBlik, případně zaznamenat žádosti a přání o vylepšení tohoto vizuálního média, které je v současné době jediným svého druhu v České republice.

RESUME

The aim of this thesis is to describe one of the media primarily designed for the Deaf users. Website WEBlik – Internet TV offers broadcasting for the Deaf children and youth. It also deals with perception of WEBlik TV. Part of the thesis is a conclusion of a research with a specific goal to find out how the Czech Deaf perceive the reports published at WEBlik TV: videorecordings, short videos, reports from artistic performances and other broadcasted news and reports. The content of the website – WEBlik TV – is presented mostly in the Czech Sign Language, which is the primary language of the Czech Deaf community. Some of the reports are occasionally published in other national Sign Language or in International Sign System. All videos in Sign Languages or in International Sign System are provided with a summary of their content in written Czech, in order to make the content of the WEBlik website accessible to the widest range of viewers. These short summaries cannot be called Czech subtitles, because they are not directly on the screen, it is more like a transcription of their message into Czech language. The aim of the paper – thesis – was to describe real user perspective of WEBlik TV, and/or to note the requests for enhancements of WEBlik, because it is the only visual media of its kind that is currently offered in the Czech Republic.

OBSAH

1	ÚVOD	7
2	Český znakový jazyk	9
3	Neslyšící a český jazyk	11
4	Internet	13
4.1	Historie internetu	13
4.2	Popularita internetu u neslyšících.....	13
5	Charakter WEBliku.....	15
5.1	WEBlik a jeho vývoj	15
5.2	Vysílání.....	16
5.3	Tým WEBliku.....	18
6	Struktura a systém WEBliku.....	20
6.1	Hlavní stránka (DOMŮ) mimo rubriky	20
6.1.1	Úvod.....	20
6.1.2	Náš tým	20
6.1.3	Obchod	20
6.1.4	Odkazy	21
6.1.5	Kontakt.....	21
6.1.6	Kniha návštěv	21
6.1.7	Znakovníček.....	22
6.1.8	Nápověda	23
6.1.9	Doporučujeme	24
6.1.10	Pohádky.....	25
6.2	Rubriky WEBliku	25
6.2.1	Zpravodajství	25
6.2.2	Studna znakového jazyka.....	27
	Ankety	29
6.2.3	Rozhovory	29
6.2.4	Komora.....	30
6.3	Speciální symboly a ovládací prvky WEBliku.....	31
6.4	Specifické nabídky pro děti a mládež – hry	33
6.4.1	Kvíz.....	33

6.4.2	Pexeso	34
7	Porovnání s různými dalšími podobnými portály	36
7.1	Různé servery pro neslyšící v České republice	36
7.1.1	Labyrint Brno a Eliška	36
7.1.2	Multimediální tvůrčí dílna (M.T.D.)	38
7.1.3	Neslyšící.CZ.....	40
7.2	Portály pro slyšící děti a mládež v České republice	41
7.3	Další podobné servery pro neslyšící ve světě	44
7.3.1	NDCS The Buzz.....	44
7.3.2	Deafplanet	48
8	Výsledky dotazníkového šetření	52
8.1	Respondenti z celé České republiky	52
9	Statistika návštěv na WEBliku.....	63
10	Závěr.....	66
11	Zdroje	67
12	Zdroje obrázků	69

1 ÚVOD

Internetovou televizi pro děti a mládež – WEBlik (<http://weblink.cktzj.com>) se rozhodla vytvořit Česká komora tlumočnicků znakového jazyka (Komora¹) na základě spolupráce se svými neslyšícími členy. Jedná se o webový prostor, v němž mohou diváci sledovat novinky z komunity Neslyšících² a příspěvky se související problematikou.

Projekt byl vytvořen z mnoha důvodů. Z mého pohledu nejpodstatnějším z nich byla komunikační bariéra, na kterou naráží neslyšící lidé, kteří pro svou komunikaci užívají primárně Český znakový jazyk³. Bariéra se pak násobí ve skupině neslyšících dětí. V České republice existují média, která jsou postavena primárně na mluveném jazyce, tzn. v českém jazyce, jež je cizím čili druhým jazykem neslyšících. Neslyšící mají k těmto médiím v některých případech zajištěn alespoň zprostředkovaný přístup, který však vede přes psanou češtinu, ať už v podobě titulků, nebo přepisů mluvených promluv. S češtinou jako druhým jazykem mají čeští neslyšící stále nesnáze, které jsou v největší míře způsobeny nešťastně zvolenými metodami výuky většinovému jazyku – češtině – ve školách.

Dalším neméně důležitým důvodem pro vznik projektu byli tlumočníci a snaha o vytvoření další příležitosti k jejich sebevzdělávání. Projekt nabídl vytvoření velké databáze textů nejrůznějších mluvčích z nejrůznějších lokalit České republiky. To napomáhá tlumočnickům zlepšit své recepční dovednosti a rozšířit svou aktivní znakovou zásobu o aktuální jazykové jednotky.

---

¹ Komora je zkrácené označení pro profesní organizaci tlumočnicků českého znakového jazyka: Českou komoru tlumočnicků znakového jazyka. Je to nezisková profesní organizace sdružující především tlumočnický pro neslyšící, nedoslýchavé a ohluchlé klienty. Funguje od roku 2000. Viz odkaz www.cktzj.com.

² Neslyšícím s velkým N označujeme osobou, která se cítí jako člen kulturní a jazykové menšiny, a to bez ohledu na stav jejího sluchu, a v komunikaci preferuje znakový jazyk (viz např. Kosinová, 2008, Vysuček 2010).

³ Zkratka Českého znakového jazyka – ČZJ.

Úvodní část bakalářská práce je zaměřena především na popis fungující internetové stránky, v praktické části se věnuje více výzkumu mezi českými neslyšícími a pomocí statistických metod vyhodnocuje výsledky výzkumu a stránky porovnává s různými světovými a českými webovými stránkami podobného zaměření.

2 Český znakový jazyk

Český znakový jazyk je podle § 4 (2) Zákona o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob⁴ „*přirozený a plnohodnotný komunikační systém tvořený specifickými vizuálně-pohybovými prostředky, tj. tvary rukou, jejich postavením a pohyby, mimikou, pozicemi hlavy a horní části trupu. Český znakový jazyk má základní atributy jazyka, tj. znakovost, systémovost, dvojitě členění, produktivnost, svébytnost a historický rozměr, a je ustálen po stránce lexikální i gramatické.*“ Český znakový jazyk je nevokální, je vnímaný zrakem a nikoliv sluchem (Macurová, 2001).

Z hlediska struktury a vnitřní stavby zkoumal znakový jazyk teprve v 60. letech 20. století americký jazykovědec William Stokoe⁵. Svým výzkumem dokázal, že v americkém znakovém jazyce lze vyčlenit nejmenší jednotky, které význam nemají, ale umí je odlišit, jde o tzv. dvojitě členění⁶, jeden ze základních rysů přirozených jazyků. Tím nastal v historii zkoumání znakových jazyků převrat (viz. Macurová, 2001, 2006, Bímová; Okrouhlíková, 2008).

V roce 1998 byl otevřen obor čeština v komunikaci neslyšících⁷ v Ústavu českého jazyka a teorie komunikace na Univerzitě Karlově v Praze. Tento obor postupně vnesl světlo do oblasti poznávání znakových jazyků, ve které jsme se stále potýkali s nízkou informovaností a nedostatkem adekvátních lingvistických materiálů, především v porovnání se situací mluvených jazyků, které již léta měli své obory. Cílem ČNES „*je připravit postojově orientované, profesně vybavené specialisty s dokonalou znalostí českého znakového jazyka, kteří budou – v opoře o širší kontext poznatků o kultuře českých neslyšících a o specifčnosti jejich komunikace – působit v hraničních profesích mezi slyšící většinou a neslyšící menšinou, a budou tak přispívat k rozvíjení interkulturní komunikace, k budování a utvrzování interkulturního porozumění*“ (viz <http://ucjtk.ff.cuni.cz/cnes/>).

---

⁴ Zákon č. 384/2008 Sb., o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob, platné znění ze dne 28. října 2008.

⁵ William Stokoe na základě svého výzkumu o struktuře amerického znakového jazyka publikoval knihu *Sign Language Structure* (1960).

⁶ Dvojitě členění je nejmenší jednotka, která nenese žádný význam, ale umí ho rozlišit. Patří k rysům přirozeného jazyka. Stokoe (1960) provedl fonologický rozbor znaků ASL – na tři parametry znaku, jsou to tvar ruky, místo artikulace a pohyb ruky.

⁷ Čeština v komunikaci neslyšících (ČNES), viz <http://ucjtk.ff.cuni.cz/cnes/>.

Na konferenci Evropského parlamentu „Implementation of Sign Language Legislation“ v roce 2010 byla zástupci národních asociací neslyšících členských států Evropské unie a přidružených členů Islandu, Norska a Švýcarska podepsána Bruselská deklarace o znakových jazycích. Zástupci také po vzájemné dohodě vydali prohlášení o právu neslyšících a nedoslýchavých osob z celé Evropy na komunikaci ve znakovém jazyce. Spolupracoval s nimi také dr. Ádam Kósa⁸, poslanec Evropského parlamentu a člen EUD⁹ – European Union of the Deaf.

V prohlášení byla formulována různá doporučení, např. o uznání národních znakových jazyků na stejné úrovni s příslušnými mluvenými jazyky členských států; o právu na výuku znakového jazyka rodinných příslušníků pro obohacení a dosažení plné komunikace s neslyšícími nebo nedoslýchavými dětmi; o právu na vzdělávání ve znakovém jazyce a vzdělávání dvojjazyčné (ve znakovém jazyce a v psaném národním jazyce); o přístupu k veřejným službám v národním znakovém jazyce neslyšících; o rovnocenném zacházení s neslyšícími zaměstnanci v zaměstnání; o ochraně a podpoře národních znakových jazyků a společenství, které je využívá pro komunikaci; o zajištění poskytování tlumočnických služeb včetně financování a odborného vzdělávání tlumočnicků znakového jazyka.

---

⁸Ádam Kósa je neslyšící evropský poslanec z Maďarska, více viz

http://www.europarl.europa.eu/meps/cs/96829/%C3%81d%C3%A1m_K%C3%93SA.html.

⁹ Evropská unie neslyšících (EUD, viz www.eud.eu) je nezisková organizace, která jako jediná nadnárodní organizace neslyšících na úrovni EU prosazuje rovnost neslyšících ve veřejném a soukromém životě v celé Evropě a jejich právo používat svůj národní znakový jazyk. Má celkem 27 členských států EU včetně Islandu, Norska a Švýcarska. EUD je řádným členem Evropského fóra zdravotně postižených (EDF) a Světové federace neslyšících (WFD).

3 Neslyšící a český jazyk

Několik odborných článků argumentuje a jasně zdůrazňuje, že psaná forma mluveného jazyka, ať česká, anglická, nebo jiná, je až druhý jazyk neslyšících. Dovednosti neslyšících v češtině byly zkoumány a popsány v mnoha člancích, učebnicích a knihách. Např. Komorná (2008)¹⁰ pojednává o příčinách nízké gramotnosti neslyšících v souvislosti s rozdíly v osvojování českého jazyka mezi slyšícími a neslyšícími dětmi. Na závěr konstatuje, že čeština je pro české neslyšící cizí jazyk. Ve stručném shrnutí uvádí, jaké konkrétní potíže mají neslyšící s mluvenou řečí. Tyto potíže se týkají fonetické úrovně, gramatické roviny (pádový systém češtiny, slovesný systém češtiny, slovosled češtiny) a pragmatických jevů (pozdrav, vykání vs. tykání).

Na neslyšící a jejich psanou češtinou v internetové komunikaci se ve své bakalářské práci *Psaná čeština českých neslyšících v internetové komunikaci* zaměřila Helena Šebková (2008). I ona dospěla k závěru, že čeština je pro většinu neslyšících cizí jazyk a mateřským jazykem Neslyšících je znakový jazyk. Provedla rozbor 440 diskuzních příspěvků, které získala od 40 neslyšících, přičemž zkoumala chyby v jejich psaném projevu. Položme si tedy otázku: „*Nemůže-li (kvůli smyslové bariéře) fungovat jako první jazyk neslyšících Čechů mluvená čeština, neměl by se jim nabídnout jako první jazyk jazyk jiný, jehož spontánnímu a přirozenému osvojování hluchota nebrání? Nemohl by jako (první) prostředek orientace ve skutečnosti, jako nástroj vytváření uzlových bodů oné sítě, skrze niž člověk chápe svět a rozumí jazyku, sloužit smyslově přístupný jazyk znakový?*“ (Macurová, 1998).

Texty od Neslyšících, pro Neslyšící a o Neslyšících zahrnuje kniha Půlpánové (2006) *Dívej se, povídám...* Jde o různé žánry – pohádky, básně, povídky, vyprávění a hry se slova. Texty jsou sice v psané podobě, ale ke knížce je přiloženo DVD s překlady pohádek do českého znakového jazyka. Jsou krásně napsány a jsou velmi originální (improvizace neslyšících). Kromě básní prošly všechny texty jazykovou korekturou, samozřejmě bez významových úprav textů. Stále je to ale tak, že nejdřív byly texty napsány a teprve poté byly přeloženy do českého znakového jazyka, nikoliv naopak:

---

¹⁰ Kniha byla vydána v rámci projektu *Vyškolení lektorů a vytvoření výukových materiálů pro tlumočnický znakového jazyka, transliterátory znakované češtiny a vizualizátory mluvené češtiny v České komoře tlumočnicků znakového jazyka.*

první projev ve znakovém jazyce a poté překlad do psané podoby. Druhou výtkou může být, že na obalu knížky je napsáno slovo *povídám* – zní to, jako by neslyšící mluvili ústy. V dnešní době, kdy se vše rychle vyvíjí, věřím, že by autoři postupovali jinak a že by překlad do mluveného jazyka byl až druhotný.

4 Internet

4.1 Historie internetu

Ve 20. století, v době, kdy trvala studená válka mezi Západem a Východem, přišla armáda USA s myšlenkou na vytvoření rozsáhlé počítačové sítě, aby si mohla rychleji vyměňovat informace z různých koutů země. Vznikla síť, kterou armáda brzy využívala nejen při komunikaci s vládními úřady, armádními jednotkami, správními centry a vědeckými pracovišti. Oproti očekávání se síť stala oblíbenou v nejširších vrstvách uživatelů a začala být využívána i na akademické půdě, na univerzitách. Postupně se přecházelo k většímu využívání civilních služeb, jako je elektronická pošta nebo komunikace v diskusních skupinách. Síť se postupně rozšířila do Velké Británie, Norska a nakonec do dalších koutů světa včetně České republiky. Později byla pojmenována INTERNET (inter – mezinárodní, net – síť).

V roce 1991 vznikla World Wide Web. V běžném životě používáme zkratku www jako označení pro internetové stránky, v jejichž rámci probíhají přenosy hypertextových a grafických informací (Příhoda; Zacpal, 2002).

4.2 Popularita internetu u neslyšících

Internet je součástí našeho běžného života. Bez něj si většina populace neumí svoje fungování představit. Je to podle mého názoru největší komunikační síť na světě, v nichž jsou veškeré zdroje informací. Téměř na vše, co člověka napadne, dostane v této síti odpověď. Internet je jakýsi počítačový Bůh v elektronické podobě. Ale neznamená to, že je dokonalý, ani to, že se jednotlivé kroky dají na internetu provádět snadno. Na internetu často nalézáme také podvodné nebo nepovolené zdroje informací. Je nutné dobře se na způsob vyhledávání vybavit a při troše technické šikovnosti se nám nakonec podaří vyhledat ty správné informace.

Přestože je internet relativně mladým médiem, existuje teprve několik desítek let, stal se podle mé zkušenosti vůbec nejpřínosnějším médiem v komunitách neslyšících na celém světě. Bez něj si neslyšící nedokáží svůj život absolutně představit. Internet se stal objektem jejich závislosti – závislosti na pestrých zdrojích pro ně přístupných informací, díky nimž mohou získat přehled o dění ve většinovém světě a doplnit si znalosti v

různých oblastech formou, která je jim dostupná. Díky užívání psané formy jazyka, druhého jazyka neslyšících, je přístupný pro neslyšící a tím jim nahrazuje nejvyužívanější zdroje informací slyšících, jako jsou rádia a televize. Další výhodou pro Neslyšící je na internetu vizuální komunikace přes webové kamery, popř. video chat pomocí programů Skype, Oovoo, MSN nebo ICQ¹¹, a možnost posílat videomaily pomocí serveru Youtube.

---

¹¹Skype, Oovoo, MSN a ICQ jsou počítačové programy přenášející informace v reálném čase. Za jejich pomoci lze realizovat videohovory pomocí webové kamery.

5 Charakter WEBliku

5.1 WEBlik a jeho vývoj

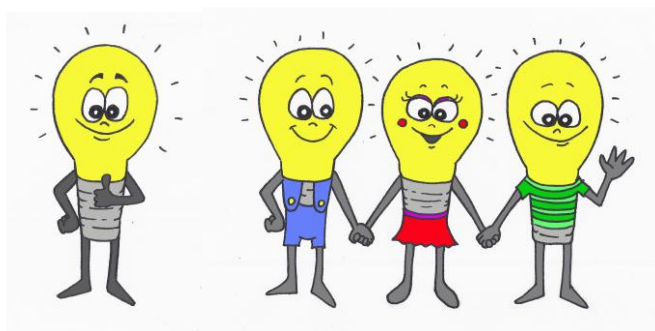
Název WEBlik byl vytvořen na základě inspirace z komunity neslyšících. Ta byla dotazována prostřednictvím internetu, ale i „živě“ na různých akcích, kterých se účastnili neslyšící různého věku a z různých míst. Po precizním projednání všech návrhů se tým rozhodl pro název portálu WEBlik. Část slova WEB je odvozena ze zkráceného cizího slova „webové“ čili internetové stránky. „Blik“ je citoslovce užívané běžně pro rozsvícení, např. žárovky. Neslyšící jej znají z obrázků či komiksů. V kreslených příbězích často vyprávějí různé postavy a ve chvíli, kdy má některá z nich dobrý nápad, rozsvítí se jí nad hlavou žárovka. Tento moment přínosu či rozsvícení WEBlik přijal za své. Logo WEBliku vytvořil neslyšící grafik Petr Kameník (viz obr. 1). WEBlik má také své maskoty: postavičky ve tvaru žárovek. Kresby vytvořila nedoslýchavá dívka Veronika Chladová speciálně pro WEBlik (viz obr. 2).

Projektový název byl nejdříve Dětská internetová televize WEBlik, ale na základě veřejné výměny názorů a diskuzí byl název upraven tak, aby více vyhovoval reálné cílové skupině, tedy na Internetová televize pro neslyšící děti a mládež – WEBlik.

V prvním roce (2009) byla Internetová televize pro děti a mládež podpořena Ministerstvem kultury ČR, v dalším roce se k sponzorům přidal Johnson and Johnson a v roce 2011 byla televize podporována projektem Nadace O2 a Ministerstvem kultury ČR.

Obr. 1: Logo WEBliku

Obr. 2: Maskoti WEBliku

5.2 Vysílání

Od roku 2009 vysílá internetová stránka WEBlik každé úterý s výjimkou letních a zimních prázdnin. O prázdninách WEBlik vysílá jednou za 14 dní, kdy přispívá větším množstvím videí většinou i s volnějším vztahem ke konkrétním tématům rubrik.

Vysílání je zabezpečeno prostřednictvím internetové stránky weblík.cktzj.com. Databáze videí na této stránce je pravidelně aktualizovaná. Video se nahrávají přes webový redakční systém do pěti rubrik: Zpravodajství, Komora, Rozhovory, Ankety a Studna znakového jazyka (viz kapitola 6.2). Aby se uživatel k videím dostal, potřebuje počítač s připojením k internetu a internetový prohlížeč s nainstalovanou podporou technologie Flash (Adobe Flash Player).

WEBlik je uživatelům s připojením k internetu dostupný na celém území České republiky i mimo ni. Největší podíl na návštěvnosti mají pražští uživatelé (34,08 %), druhá největší návštěvnost stránek WEBliku je v Brně (12,59 %) a významnější podíl má dále také komunita z Hradce Králové (5,08 %). Statistika vychází z údajů aplikace Google Analytics, je platná ke dni 3. 11. 2011 a zahrnuje údaje od spuštění provozu stránek (více viz kapitola 8).

Videoklipy, které jsou na internetové stránce WEBlik umístěny, mají stanoven maximální datový objem (při spuštění stránek byla maximální velikost souboru 30 MB, nyní je zvýšena na 50 MB). Tento limit stanovený pro jeden klip omezuje jeho možnou délku, použití dodatečných efektů a kvalitu obrazu. Limit je nastaven poskytovatelem webhostingu pro provoz internetových stránek kvůli omezené kapacitě disku na serveru, kde jsou stránky umístěny. Navýšení kapacity by bylo spojeno s dalšími finančními náklady, které by projekt WEBlik musel zajistit.

K videím, která tým pravidelně připravuje a vysílá, se přidávají ještě videa natočená a sestříhaná příznivci z různých organizací a škol. V levém horním rohu každého videa je umístěno logo WEBlik. Příznivci posílají videa v požadovaném formátu (viz kapitola 6.1.1). Například z MŠ, ZŠ a SŠ pro sluchově postižené ve Valašském Meziříčí posílají pravidelně reportáže z aktivit ve škole i mimo školu, jeden člen týmu WEBliku přidá logo a exportuje video do formátu FLV a uveřejní jej. Dále videa posílají např. organizace Czech Deaf Youth, 53. skautský oddíl „Potkani“, ASNEP, QueerDeaf Czech, lektorské organizace Neslyšících Pevnost, Trojrozměr, 3Dimenze a Bezhran a další. Kromě záznamů různých aktivit obsahují videa také pozvánky na jejich akce pro tlumočníky a zájemce o český znakový jazyk, popř. i jiné zajímavé informace.

Jsou dva způsoby, jak získat nová videa pro různé rubriky. Tým WEBliku kontaktuje lidi podílející se na realizaci různých akcí, udělá s nimi rozhovor či anketu nebo vytvoří samostatná videa do studny znakového jazyka. Nebo naopak: organizátoři zvou WEBlik na jejich akce a aktivity. Zájemci se dobrovolně hlásí s nabídkou zpracovat svůj příběh, pohádky, vtipy apod. přímo pro WEBlik.

Technické problémy, jejichž řešení je otázkou dalšího vývoje a dostupných finančních prostředků, jsou spojeny především s omezeními vyplývajícími za prvé z technologie použité při tvorbě stránek (Adobe Flash) a za druhé z limitu objemu dat na každý klip. Technologie, která byla použita na tvorbu celých stránek, není podporována všemi internetovými prohlížeči (je zapotřebí doinstalování dodatečných zásuvných modulů, pluginů, tedy programových doplňků rozšiřujících původní funkce). V některých subjektech (firmách, školách, úřadech, aj.) může být tato technologie v prohlížeči zakázána (zakázáno je její stažení a instalace, popř. je v prohlížeči zablokována). Problém s podporou technologie Adobe Flash mohou mít také některé internetové prohlížeče v mobilních telefonech. Technologie Adobe Flash byla pro zpracování stránek zvolena agenturou, která stránky zhotovila. Výběr odpovídal zadaným grafickým požadavkům, době zpracování a dostupným finančním prostředkům: použití technologie Adobe Flash představovalo jednoduché, rychlé a levné řešení.

5.3 Tým WEBliku

V týmu WEBliku je prioritou spolupráce s neslyšícími nebo uživateli českého znakového jazyka se znalostí světa neslyšících a jejich potřeb. V profesi koordinování, filmování, střihání a moderování pracují především neslyšící. Pocházejí z různých měst a komunikují spolu při osobních schůzkách nebo pomocí elektrické pošty, videomaily nebo sms-zprávami. Nejvíce se setkávají v Praze nebo Brně při předávání originálních videí, sestříhaná videa již posílají přes internet. Koordinátorka získává informace, připravuje scénáře a harmonogram. Kontaktuje lidmi, které chtějí pro WEBlik něco natočit, zároveň občasně moderuje a posílá návrhy ke střihu, kontroluje videa a zasílá je překladateli. Kameraman filmuje při různých příležitostech, zfilmovaná videa pak střihá střihač ve svém nebo služební počítači. Moderátorka moderuje v českém znakovém jazyce podle scénáře nebo podle okolností improvizuje. Jsou to lidé, kteří nestudovali příslušné obry, ale mají zkušenosti nebo absolvovali různé kurzy. Svou práci si ozvláštňují, ale vždy dodržují pravidla WEBliku. V týmu spolupracují také slyšící, kteří mají znalost českého znakového jazyka. Jsou to překladatel a webmaster. Překladatel dostává hotová videa, která přeloží do psané češtiny a posílá koordinátorce. Ta na serveru každý týden videa aktualizuje. Webmaster má na starosti úpravy a systém WEBliku a je v kontaktu s firmou Infolab, jež stránky vytvořila a spravuje. Pro animaci má WEBlik k dispozici dalšího člena týmu.

Na portálu WEBlik jsou zachyceni různí moderátoři různých věkových kategorií. Jsou to dobrovolníci, již s radostí získali zkušenost na postu moderátora a dostali se k osvětě pro komunitu neslyšících.

Velký prostor je svěřen neslyšícím především s ohledem na cíl projektu: zpracovávat informace pro komunitu českých neslyšících a tlumočnicků, kteří jim poskytují své služby. Zároveň je projekt příležitostí k vytvoření pracovních možností pro neslyšící, pro které není trh práce zdaleka otevřen tak, jako pro slyšící kolegy. Ve funkci koordinátorky projektu, kameramanů a střihačů pracují vždy jen neslyšící, na pozici překladatele z českého znakového jazyka do psaného textu funguje tlumočnice s praxí. Slyšící kolegové na ostatních pozicích vypomáhají, pokud si to situace vyžádá. Fungující projekt je ukázkou toho, že neslyšící mohou plnohodnotně fungovat i na pozicích, které jim byly donedávna upírány.

Výhodou smíšeného týmu složeného ze slyšících i neslyšících členů je možnost diskuzí o dílčích úkolech viděných z různých úhlů. V různých veřejných vystoupeních jsme mohli slyšet, že pro WEBlik pracují a videa připravují slyšící lidé, protože neslyšící pro to nemají dostatečné kompetence. WEBlik je velmi dobrým argumentem pro obhajobu pravého opaku. Neslyšící jsou velmi schopnými autory audiovizuálních děl. Jelikož je projekt podporován různými institucemi, je tým WEBliku za svoji činnost a plnění úkolů i finančně odměňován.

6 Struktura a systém WEBliku

6.1 Hlavní stránka (DOMŮ) mimo rubriky

6.1.1 Úvod

Na úvodní stránce portálu se vysvětluje účel projektu, v jehož rámci WEBlik vznikl. Dozvíme se základní informace o České komoře znakového jazyka, která je provozovatelem WEBliku. Objevují se zde základní technické informace pro subjekty, které chtějí na webovou stránku zasílat svá videa, své vlastní reportáže. Podmínky pro videa jsou: formát AVI, MPG2, WMV s rozlišením 480x360 mpX a jednotlivá videa nesmí přesáhnout velikost 50 MB.

6.1.2 Náš tým

V sekci „Náš tým“ jsou formou videomedailonku v českém znakovém jazyce představeni všichni spolupracovníci WEBliku. Na realizaci projektu se podílejí především neslyšící. Slyšící kolegové mohou tým rozšířit, pouze pokud ovládají český znakový jazyk. Ti pak zajišťují komunikaci s grafikem, tvůrcem internetové stránky WEBlik a zpracovávání projektových žádostí.

6.1.3 Obchod

Stránky obsahují propagační sekci, v níž jsou prezentovány produkty na CD a DVD, které jsou v prodeji přímo v e-shopu Komory nebo přes odkazy na jiné organizace. Pokud se jedná o produkt Komory, je možné jej zakoupit jediným kliknutím na ikonu košíku. V této rubrice neslyšící figuranti přibližují doporučované zboží a pro úplnost přidávají i obrázky a ukázky z vybraných materiálů. WEBlik spadá pod Českou komoru tlumočnicků znakového jazyka, proto je jeho stránkách i tato propagace v jazyce neslyšících. Důvodem je samozřejmě i to, že produkty Komory jsou určeny i divákům WEBliku, kteří v nich mohou získat odborné i zábavné informace.

6.1.4 Odkazy

V této části najdeme odkazy na internetové stránky organizací, které myšlenku WEBliku schvalují a podporují finančními prostředky. Dále jsou přidány související stránky škol pro sluchově postižené, různých organizací neslyšících a pro neslyšící. Je to balíček různých užitečných stránek z oblasti neslyšících, jejich jazyka a kultury. Odkazy jsou vybrány podle míry podpory, například u nadací, dále jde o stránky spolupracujících organizací či stránky považované za důležité (jako jsou školní instituce). Některé organizace jsou také ve videích v různých rubrikách, včetně tipů na podobné servery pro děti a mládež.

6.1.5 Kontakt

V této části webové stránky najdeme kompletní informace o tom, kde najdeme Českou komoru tlumočnicků znakového jazyka, o. s., a jak je možné ji kontaktovat: e-mailová adresa, číslo telefonu, sms, fax, videochat či videomail a také číslo bankovního účtu a IBAN. Pro rychlou komunikaci v českém znakovém jazyce byl původně zřízen také přístup ke službě www.tokbox.com. Momentálně neslyšící nejvíce užívají www.youtube.com¹², kde se každý může sám natočit webovou kamerou v počítači, poté záběry exportovat na stránky Youtube a zaslat odkaz někomu, s nímž chce sdílet informace. Další možností snadnější komunikace v českém znakovém jazyce je komunikace přes videochat nebo přes Google Gmail.

6.1.6 Kniha návštěv

Kniha návštěv (viz obr. 3) je poslední sekcí. Zde mohou diváci napsat svůj názor a hodnocení sledovaných videí a doporučení pro zlepšení služeb. Pomocí knihy návštěv se zlepšuje kvalita, všichni se maximálně snaží vyhovět přáním diváků. Připomínky se liší podle situací a námětů ve videích, týkají se obzvláště oblasti českého znakového jazyka, který je v některých funkcích uplatňován nově a stále se dynamicky vyvíjí. Řeší se např. také kodifikace českého znakového jazyka. Nejvíce je pochval na bezchybně fungující stránce, na moderátory a rovněž na vypravěče ze „Studny znakového jazyka“.

---

¹² Internetová stránka Youtube byla založena roku 2005, dala uživatelům počítače možnost objevovat, sledovat a sdílet vlastní videa.

Obr. 3: Kniha návštěv

6.1.7 Znakovníček

Netradiční název „Znakovníček“ vznikl jako označení pro soubor průběžně aktualizované znakové zásoby, která je využívána ve videozáznamech. Znakovníček (viz obr. 4) je přínosný pro ty diváky, kteří při sledování videí narazí na neznámý znak a potřebují si ověřit jeho význam. Funguje tak jako příležitost k cílenému rozšiřování aktivní znakové zásoby. Pro tlumočnický se jedná o materiál více než vhodný pro sebevzdělávání. Znaky ve Znakovníčku jsou řazeny podle abecedy, a to na základě českých ekvivalentů. V rohu malého videa se při najetí kurzoru zobrazí bílá klapka otvírající zvětšené video uprostřed obrazovky. Ne všechna videa se znaky jsou propojena se záznamy, ve kterých byl příslušný znak užit v přirozené promluvě. Například znak WEBlík nalezneme v seznamu při vyhledávání podle abecedy pod W. Vybereme-li jej,

video ze Znakovníčku se přehraje. Klikneme-li na bílou klapku, zobrazí se uprostřed obrazovky zvětšené video a propojí s videem ze všech rubrik a sekcí, kde je znaku využito. Která videa jsou propojena se znakem WEBlik? V rubrice Ankety to je „Znáte WEBlik?“, v Úvodu „Možnost zaslání videoreportáže do WEBliku“, v rubrice Zpravodajství „WEBlik měl prázdniny“, „WEBlik informuje“ a „Bude WEBlik příští rok dále vysílat?“

Znaky jsou do Znakovníčku vkládány průběžně. Jsou excerpovány z aktuálních videozáznamů. Často se jedná o nová označení např. sportů, o jmenné znaky známých osobností, příp. organizací neslyšících.

Obr. 4: Znakovníček je umístěn v levé části monitoru. Je zřejmý odkaz na zvětšení videa pomocí kliknutí na ikonu bílé klapky, zároveň vidíme propojení s dalšími videi, ve kterých se znak objevuje.

6.1.8 Náповěda

Kliknutím na otazník v žárovce se dostaneme do návodu k použití a ovládání WEBliku (viz obr. 5). Návod je plně přístupný uživatelům českého znakového jazyka, neboť je zpracován v českém znakovém jazyce, a zároveň je přeložen do českých titulků,

určených i pro laickou veřejnost. V nápovědě lze najít tipy a návody na používání WEBliku. Orientace na stránkách WEBliku může být neobvyklá hlavně pro slyšící návštěvníky, kteří nejsou mluvčími českého znakového jazyka a jsou zvyklí na texty a orientují se hlavně v nich, což je u WEBliku trochu nevýhodné. Hned na začátku někteří nepochopí, že si musí aktivovat titulky tlačítkem 888. Na nápovědu se neodkazuje přímo slovem „nápověda“, nýbrž obrázkem otazníku v žárovce.

Obr. 5: Nápověda ve tvaru žárovky je umístěna na hlavní stránce (domů) WEBliku vpravo nahoře, pod sekci „Kontakt“. Po kliknutí na žárovku se zobrazí video s návodem na použití stránky.

6.1.9 Doporučujeme

Od srpna roku 2011 jsou na hlavní stránce vytvořeny dvě nové sekce: „Doporučujeme“ a „Pohádky“, a to kvůli snadnějšímu otvírání těchto oblíbených rubrik. V sekci „Doporučujeme“ jsou shromážděna videa od nejméně divácky zábavných až po

ta nejatraktivnější včetně pozvánek na různé akce, které by diváci ve zpravodajství jinak snadno přehlédli, například videa související s TONDem ve Valašské Meziříčí a blížící se televizní soutěží „Bludiště“ ve veřejnoprávním České televizi 2. Videa jsou běžně rozdělena do rubrik „Ankety“, „Rozhovory a zpravodajství“ atd., ale v sekci „Doporučujeme“ jsou tato rozdělená videa pohromadě.

6.1.10 Pohádky

Druhá sekce „Pohádky“ je určena především pro děti. Ve „Studni znakového jazyka“ je zahrnuto mnoho různých projevů v českém znakovém jazyce z oblasti uměleckého tlumočení. Dětem jsou nejbližší pohádky a v seznamu všech videí by pro ně bylo vyhledávání konkrétních pohádek velmi složité. Došlo tedy k vydělení samostatné rubriky a k zavedení pravidelné obměně pohádek na prvních pozicích, vždy v pravidelném týdenním intervalu. Jde např. o pohádky „Krték a ZOO“, „Maxipes Fík“, „Byl jednou neslyšící“, „Tři zlaté vlasy děda Vševěda“, „O Mášence a třech medvědech“, „O pejskovi a kočičce“, „Čert a Káča“, „O Otesánkovi“ a další. Tento projekt vedl k vytvoření DVD pro neslyšící děti shromažďujícího pohádky, které byly na WEBliku již vysílány.

6.2 Rubriky WEBliku

6.2.1 Zpravodajství

Zpravodajství se na stránce zobrazuje jako první, ale lze z této rubriky plynule přejít do všech ostatních rubrik WEBliku. Jedná se vesměs o publicistickou prózu (novinovou, rozhlasovou, televizní), jejímž prostřednictvím tým WEBliku seznamuje diváky s aktuálním děním v komunitě neslyšících, se zajímavými osobnostmi a názory na aktuální události.

Do zpravodajství WEBliku jsou vloženy nejrozmanitější videa, od zajímavých situací nejen v komunitě neslyšících, informací od týmu WEBliku přes pozvánky na různé akce až po inzeráty. Témata zpravodajství jsou často spojena s dalšími rubrikami jako anketa (viz kapitola 6.2.3) a rozhovor (viz kapitola 6.2.4). Zde je příklad takového propojení rubrik u videí z akce „Zážitkový víkend TOND“ a „televizní soutěž Bludiště“:

ve zpravodajství je uveden „Zážitkový víkend s TONDem“¹³, v druhé části pak anketa „Proč jste přihlásili do soutěže Bludiště?“ V první části a v rubrice „Rozhovor“ je interview s Bárrou Kosinovou, koordinátorkou TOND, která tuto akci pořádala. Nejvíce videoreportáží ze všech rubrik nevytvořil tým WEBliku, ale poslali je jiné organizace a školy, například nezisková organizace CDY¹⁴ několikrát požádala o vysílání jejich videí. Jsou to „Za kulturou do Pelhřimova“, „Noční pomikulášské lezení“ apod. Jiná videa jsou např. ze školy ve Valašském Meziříčí, odtud pochází skupina žáků a studentů „K*spoIValmez“, která zasílá videa ze svých různých akcí a aktivit, například „Den ve Valašském muzeu Rožnov“ nebo „Kobercový nálet Peršan na SŠ ve Valmezu“. Před vysíláním jejich videí střihač ještě přidá logo WEBliku.

Zpravodajství v českém znakovém jazyce vysílá veřejnoprávní televize na ČT2 každý všední den pod názvem „Zprávy v českém znakovém jazyce“¹⁵. V jeho rámci se uživatelé českého znakového jazyka dozvídají ve srozumitelné formě obecné zpravodajství z domova a ze světa, a to včetně zpráv ze světa Neslyšících. Ve Zprávách v ČZJ pracují v jednom týmu v sídlu České televize společně slyšící i neslyšící. Ve funkci editora a vedoucího Zpráv v ČZJ pracují především neslyšící profesionálové, podobně jako na pozicích neslyšících moderátorů, kteří prošli konkurzem (Nováková, ústní sdělení).

Kromě toho vysílají zpravodajství na svých internetových stránkách i další subjekty věnující se problematice neslyšících, např. M.T.D¹⁶, Eliška¹⁷, Labyrint¹⁸, Neslyšící¹⁹ (více viz kapitola 7).

---

¹³ Projekt TOND – tlumočnická očíma neslyšícího dítěte organizuje Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, o. s.

¹⁴ CDY – Czech Deaf Youth (www.czechdeafyouth.cz) je nezávislá organizace mladých pro mladé.

¹⁵ Původní název televizního programu od roku 2000 Zprávy ve znakové řeči se v roce 2008 přejmenoval na Zprávy v českém znakovém jazyce.

¹⁶ M.T.D. – ze zkratky Multimediální televizní divák. Dostupné online na adrese <http://www.mtd.wz.cz>.

¹⁷ Eliška. Dostupné online na adrese: www.eliška.cz.

¹⁸ Labyrint. Dostupné online na adrese: www.labyrintbrno.cz.

¹⁹ Neslyšící. Dostupné online na adrese: www.neslyšící.net.

6.2.2 Studna znakového jazyka

„Studna“ je plná uměleckých textů v českém znakovém jazyce. Najdeme na ní jak storytelling²⁰, poezii²¹, humor²², prózu²³, hudbu²⁴ a krátké informační vstupy o jazyce Neslyšících, tak pohádky pro nejmenší i větší diváky. Rubrika je vytvořena za účelem zachycení literatury neslyšících ve formě, která je pro znakový jazyk přirozená. Cílem je rozšířit média, na kterých jsou texty v českém znakovém jazyce zachycovány: k DVD, CD a videokazetám přibývá internet. Nosič s literaturou v českém znakovém jazyce není snadné získat v knihovně či v knihkupectvích. Dokonce ani výukové materiály pro český znakový jazyk nejsou pojednány uspokojivým způsobem. Často jsou podávány obsahově zkreslené informace nebo tyto materiály nerespektují formu a jsou často nedostatečně vizuálně atraktivní.

---

²⁰ Termín „storytelling“ je přejat z cizí odborné literatury. V češtině má význam „vyprávění příběhu“. V českém znakovém jazyce má storytelling specifické rysy a podmínky k vyjádření příběhů. Je hodně produktivní a jen výjimečně používá zmrazené znaky. Patří sem dva typy storytellingu, první je ABC story, tj. podle prstové abecedy, druhý typ je 123 story, podle číselných tvarů rukou.

²¹ Poezie je literární útvar, který se objevuje nejen v mluveném jazyce, ale také ve znakovém jazyce. Poezií v českém znakovém jazyce se zabývala ve své bakalářské práci absolventka Filozofické fakulty, oboru Čeština v komunikaci neslyšících, Bc. Zuzana Hájková.

²² Vtipy jsou z kulturního hlediska u neslyšících a slyšících odlišné. Více informací je na stránce České komory tlumočnicků znakového jazyka, která vytvořila elektronickou publikaci <http://www.cktj.com/humor-neslysicich>, další informace lze nalézt na stránce ruce.cz (<http://ruce.cz/clanky/223-humor-neslysicich>).

²³ Próza je také součástí literárních tradic. Uživatelé českého znakového jazyka buď vymyslí vlastní prózu nebo ji vytvoří z psané prózy mluvených jazyků jako překlad do znakového jazyka. Je odlišná od storytellingu, nebrání se používat dost zmrazených znaků, jak je to běžné v konverzaci mezi lidmi.

²⁴ Jsou různé možnosti tvorby písní: buď překladové čili tlumočené, nebo autorské. Podrobné informace naleznete na internetových stránkách <http://www.cktj.com/umelecke-tlumoceni-divadla-a-hudby-pro-neslysici> a <http://www.cktj.com/umelecke-tlumoceni-do-znakoveho-jazyka>. Existují skupiny neslyšících zabývající se zpěvem ZJ, například známá dlouholetá skupina Tichá hudba, vedená Kateřinou Červinkovou Houškovou.

Grafika WEBliku je přizpůsobena podmínkám neslyšících a neodvádí je od uspokojivého pochopení významu. Například v pohádce „Jak sluníčko vrátilo štěněti vodu“ (viz obr. 6, <http://weblík.cktjz.com/index.php?v=516>) tvoří obrázky a projev v českém znakovém jazyce celek, stejně jako u pohádkové knížky v psaném podobě, obsahující texty s obrázky rozvíjejícími dětskou představivost. Někdy jsou videa v pozadí měněna podle obsahu nebo je k videu na úvod či závěr doplněn obrázek podle příběhu.

S WEBlíkem spolupracují nejen zkušení neslyšící figuranti, ale rovněž amatéři z řad neslyšících dětí a mládeže, kteří dobrovolně nabídli svou pomoc. Spolupráce je navázána také s neslyšícími studenty oboru výchovná dramatika neslyšících z Janáčkovy akademie múzických umění JAMU. Společně s WEBlíkem vytvořili několik videí o nesprávném jednání z pohledu etického kodexu tlumočnicka znakového jazyka nebo se podíleli na projektu TOND, o čemž WEBlík natočil reportáž. Taktéž dovolili zveřejnit jejich umělecké projevy ve „Studni znakového jazyka“, například pohádku o Červené Karkulce nebo vtip neslyšících o Vlaštovkách. V některých příbězích vtipně improvizovali, např. v příběhu o komunikaci neslyšících v obchodě apod. Zajímavé dílo udělal jeden z nich: nakreslil obrázek člověka s nedokonalou tváří a podle pravidel českého znakového jazyka popisoval hlavu, obličej a postoj člověka v českém znakovém jazyce. Diváci WEBlíku se nad tím nejen zasmějí, ale seznámí se také s pravidly českého znakového jazyka.

Obr. 6: Pohádka Jak sluníčko vrátilo štěněti vodu

Ankety

Průzkumná rubrika „Anketa“ vznikla pro zjišťování názorů diváků. Obvykle se ankety z oblasti života neslyšících a ankety směřované na neslyšící objevují především v časopisech pro neslyšící nebo sluchově postižené, a to ve formě psané. Na WEBliku se získávají poznatky, které není snadné zjistit jinak. Příkladem je dotazování studentů a pedagogů na význam slova kyberšikana nebo na symbolickou barvu komunity neslyšících, o které se nedávno po hlasování oficiálně rozhodlo.

6.2.3 Rozhovory

Tento žánr publicistické prózy je příkladem věcné literatury. WEBlik pokládá otázky aktivním či zajímavým osobnostem komunity českých neslyšících. Ptá se na jejich cesty k úspěchu, na fungování v jejich profesi, na jejich osobní názory na aktuální témata řešená v oblasti neslyšících a českého znakového jazyka.

Podobný formát jsme zvyklí vídat spíše v psané podobě v novinách a časopisech nebo v ucelenější podobě v samostatných publikacích, v mluvené formě pak v rozhlase a televizi. Členové komunity neslyšících ve své komunikaci preferují vizuální jazyk, který nemá psanou podobu, proto je nutné respektovat i jiné principy zpracování rozhovoru. Rozhovor musí být zaznamenán na video, musí být zpracován pro audiovizuální médium. Pokud je objekt rozhovoru uživatelem českého znakového jazyka, pak je film ve výsledné podobě ještě doplněn titulky v odpovídajícím většinovém psaném jazyce, v češtině. Pokud je objekt rozhovoru uživatelem jiného kódu vycházejícího z češtiny, pak je tlumočen do českého znakového jazyka a doplněn přepisem v češtině.

Na WEBliku jsou různé rozhovory, zde jsou příklady: rozhovor s malými herečkami divadla z Hradce Králové, jak připravují své představení, rozhovor s vítězem Deaflympiády Pavlem Pastrňákem z klubu Skivelo Olomouc v Taipei, který získal 3. místo v silniční cyklistice, rozhovor s Britem Davidem Jacksonem, který spolupracoval na vývoji posílání textových zpráv, rozhovor s Vladimírem Švecem, kterým je členem vojenské gardy a pravidelně účastní různých historických vojenských bitev (rozhovor byl natočen při rekonstrukci bitvy Tří císařů u Slavkova, rozhovor s psychologkou Kristinou Kratochvílovou o situacích mezi rodiči a dětmi nebo rozhovor se slečnou Zdeňkou Dvořákovou o vážné poruše příjmu potravy, tzv. mentální anorexii.

WEBlik sice většinou připravuje rozhovory s neslyšícími osobnostmi, ale výjimečné nejsou ani rozhovory se slyšícími, kteří se zabývají tématy úzce spojenými s komunitou a kulturou Neslyšících. Byl to kupříkladu rozhovor s profesorkou Alenou Macurovou o českém znakovém jazyce, dalším hostem byl Jaroslav Dušek, čestný člen České komory tlumočnicků znakového jazyka, který mluvil o tlumočení divadelního představení U výčepu, nebo proběhl rozhovor s vedoucí Fain tábora Michaelou Buřičovou, která odpovídala na dotaz, proč pořádá každoroční letní integrovaný tábor pro neslyšící a slyšící. Rozhovory se slyšícími jsou pro diváky přínosné především v tom ohledu, že si uvědomí, že slyšící lidé či odborníci mají k Neslyšícím kladný vztah. Slyšící zároveň dostávají příležitost spolupracovat s neslyšícími a za pomoci tlumočnicků se učí chápat jejich problematiku.

6.2.4 Komora

Protože je Česká komora tlumočnicků znakového jazyka realizující organizací, je na WEBliku umístěna samostatná rubrika věnující se aktivitám a novinkám z dění v této profesní organizace. Můžeme zde zhlédnout reportáže z akcí pořádaných Komorou v rámci projektových aktivit, záznamy z tlumočených koncertů, na kterých se podílí slyšící i neslyšící tlumočníci Komory, najdeme zde také ukázky dalších uměleckých aktivit: záznamy z divadelních představení tlumočených do českého znakového jazyka, reportáže z festivalů, zážitkových dní, výročí apod. Funguje to jako měsíční bulletin, v němž Komora informuje o proběhlých akcích a aktivitách a o tom, co má v plánu v následujících měsících. Jde např. o videa z divadelního a hudebního festivalu Mezi ploty 2010 v Psychiatrické léčebně Bohnice (ve spolupráci se skupinou TRABAND) nebo o pozvánku na Pražskou muzejní noc pro děti ze Základní školy pro sluchově postižené (v rámci TOND).

Nejvíce vysílána jsou hudební události a písně tlumočené do českého znakového jazyka. Česká komora tlumočnicků znakového jazyka pravidelně vystupuje na tlumočených koncertech realizovaných organizací Podepsáno srdcem, na koncertech skupiny TRABAND nebo na Tříkrálovém benefičním koncertu pod vedením Federace rodičů a přátel sluchově postižených a dalších. Kdo na těchto akcích nebyl, může je sledovat přímo na WEBliku.

6.3 Speciální symboly a ovládací prvky WEBliku

SYMBOLY	VYSVĚTLIVKY
<p>Překlad</p> 	<p>Na hlavní stránce upozorňuje ikona modré ručičky na překlad do českého znakového jazyka. Cílem projektu je zpřístupnit všechny informace tak, aby je mohli získat jak slyšící, tak neslyšící diváci bez jazykové bariéry.</p>
<p>Zvětšení a zmenšení</p> 	<p>Ikona s významem zvětšení obrazu je od videa vpravo nahoře, nad ikonou URL. Po zvětšení videa se ikona změní a slouží k opětovnému zmenšení videa.</p>
<p>URL</p> 	<p>Tlačítko URL je umístěno vpravo od videa. Po jeho stisknutí se zobrazí políčko s odkazem přímo na dané video.</p>
<p>888</p> 	<p>Stránky jsou určeny především uživatelům českého znakového jazyka, avšak rovněž laické veřejnosti. Symbol 888, jež neslyšící používá při aktivaci titulkování v televizi, má stejnou funkci i zde. Ikona „888“ je pod ikonou „URL“. Možností zobrazit titulky vychází tvůrci WEBliku vstříc laické veřejnosti.</p>
<p>Zpět</p> 	<p>Po zhlédnutí videa je možno se vrátit zpět, tzv. domů, a to pomocí této šipky, umístěné vlevo.</p>
<p>Hodnocení videa</p> 	<p>Pod všemi videi vlevo je pět ručiček k hodnocení. Kliknutím přímo na ručičky se zobrazí hodnocení videa od nuly do deseti. Ručičky ukazují hodnocení od nejlepšího (všechny ručičky jsou vybarvené) po nejhorší (žádná ručička není vybarvená).</p>

<p style="text-align: center;">Filtr</p> 	<p>Filtr umožňuje zúžit výběr videí v seznamu videí. Filtruje videa podle roku a měsíce vložení pro snadnější nalezení konkrétního videa. Je umístěn nad seznamem videí dané rubriky.</p>
<p style="text-align: center;">Počet spuštění videa</p> <p style="text-align: center;">zobrazeno 851x</p> 	<p>Pod každým videem se zobrazuje počet jeho spuštění. Poznáme tak, která videa jsou hodně sledována. Údaj je uveden v pravém horním rohu náhledu videa.</p>
<p style="text-align: center;">Šipky</p> 	<p>Šipky jsou určeny k ovládání směrem doprava nebo doleva, k posouvání v seznamu videí dané rubriky nebo k posouvání rubrik na hlavní stránce.</p>

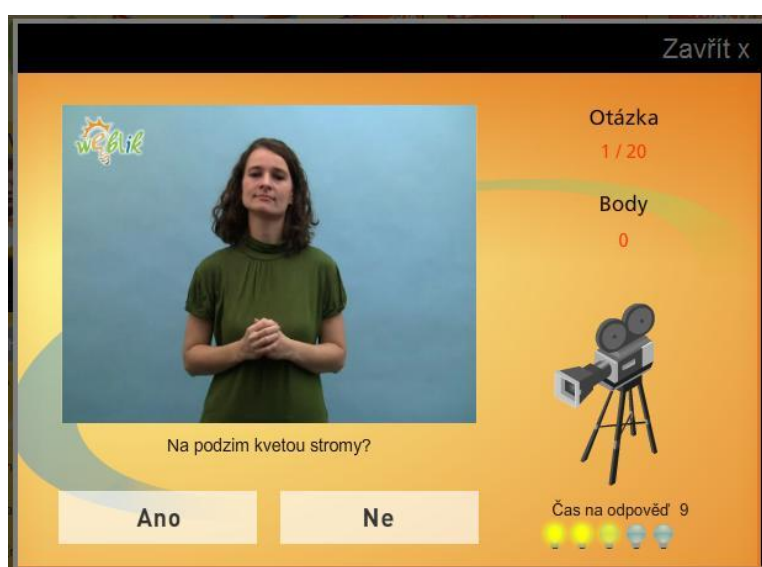

6.4 Specifické nabídky pro děti a mládež – hry

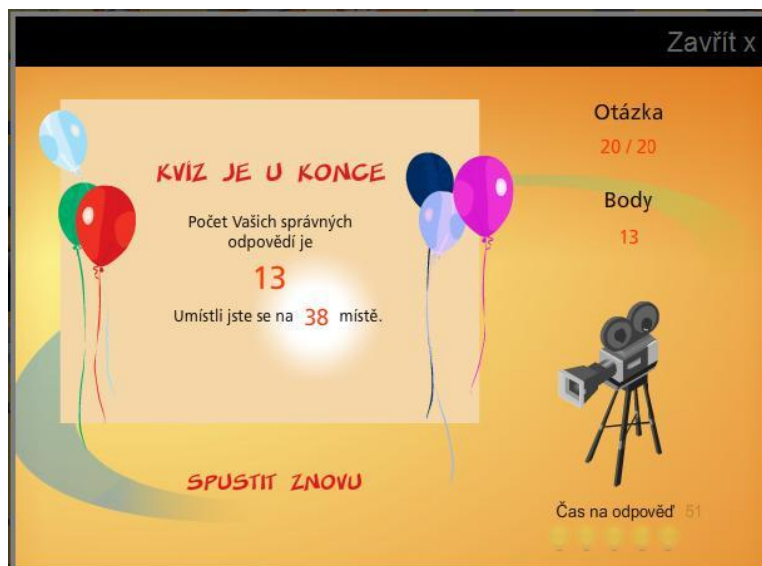
V následující části WEBliku si přijdou na své především děti, které mají rády zábavu. Hry, kvíz a pexeso jsou vytvářeny tak, aby byly zábavné, atraktivní pro neslyšící a zároveň aby byly příležitostí k dalšímu vzdělávání pro neslyšící děti a mládež. Podobných her v českém znakovém jazyce je jen velmi málo, což kontrastuje se skutečností, že podobných her je v českém jazyce mnoho (srov. např. www.alik.cz).

6.4.1 Kvíz

Populární hrou je kvíz v českém znakovém jazyce (viz obr. 7). Byl vytvořen hned v úvodu fungování WEBliku. Políčko kvízu mohou děti nalézt na úvodní stránce WEBliku. Je to neobvyklé, ale pro děti poutavé. Kvíz je skryt v kameře s padákem. Při kliknutí na kameru se zobrazí hrací plocha. Figurantem je neslyšící žena, která pokládá otázky v českém znakovém jazyce. Kvíz zahrnuje různé oblasti: neslyšící, zeměpis, přírodopis, pohádky, škola, logické hry apod. Sekce obsahuje 20 otázek s výběrem dvou možností odpovědi (ANO/NE). Děti musí odpovídat v časovém limitu, který je vizualizován postupně zhasínajícími žárovkami. Soutěžící děti získávají body. Při správné odpovědi se kamera rozveselí a potvrdí správný výsledek zeleným odkliknutím. Při nesprávné odpovědi se kamera zamračí a potvrdí špatný výsledek červeným křížkem. Po zodpovězení všech otázek se zobrazí celkový výsledek i s umístěním v žebříčku všech soutěžících (viz obr. 8). Do další hry kvíz automaticky vygeneruje 20 jiných otázek.

Obr. 7: Kvíz pro děti v akci

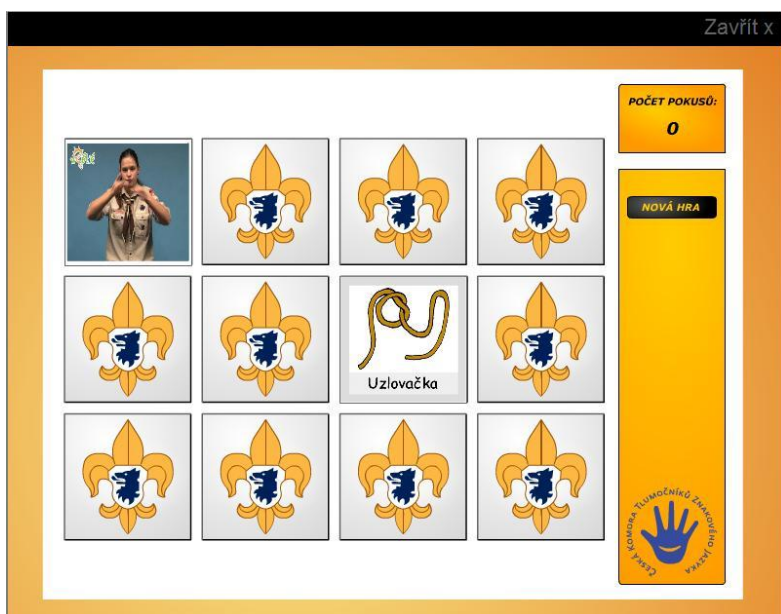
Obr. 8: Kvíz pro děti, výsledek a umístění

6.4.2 Pexeso

Pexeso (viz obr. 9) bylo vytvořeno ve spolupráci s členy oddílu neslyšících Skautů.²⁵ „Cílem projektu bylo vytvořit pro neslyšící děti a mládež, kteří se o skauting zajímají, a také pro dospělé, kteří chtějí skauting přiblížit neslyšícím dětem a mladým lidem, databázi her, které mohou hrát jak ve svém oddíle, tak v domovské škole a které budou motivací k aktivnímu a smysluplnému trávení volného času neslyšících dětí a mládeže.“ (Podrobný popis projektu viz Kartotéka skautských her pro neslyšící děti od České komory tlumočnicků znakového jazyka.)

²⁵ Potkani – skautský oddíl neslyšících, odkaz na internetu <http://potkani.ruce.cz/>.

Při kliknutí na létající kameru s křídly se v obrázku spustí logo skauta a objeví se hrací plocha. Na ploše se nabízejí tři typy obtížnosti hry: 3x2 karty, 4x3 karty a 5x4 karty, z nichž si hráči mohou vybrat. Pro úspěšné dokončení hry musí hráč označit vždy dvě pexesové karty se stejným významem. Jedna karta obsahuje termín v českém znakovém jazyce a druhá obrázek s popsaným názvem. Ze závěrečné tabulky vyčteme celkový počet pokusů a počet správných spojení karet. Po dokončení hry se zobrazí pořadí deset nejlepších výsledků i s uvedením rekordního času. Zařadí-li se hráč mezi nejlepší, objeví se v tabulce jeho jméno. Do nové hry se pexeso automaticky promíchá.

Obr. 9: Pexeso v akci

7 Porovnání s různými dalšími podobnými portály

7.1 Různé servery pro neslyšící v České republice

Informační servery podobné WEBliku, který se snaží být plně dostupný uživatelům českého znakového jazyka, v České republice nejsou dosud provozovány. Většina podobných webových stránek upřednostňuje psanou formu jazyka, kterou případně překládá do českého znakového jazyka a videa s překladem pak umísťuje na stránky.

Vybrané portály bych ráda více přiblížila.

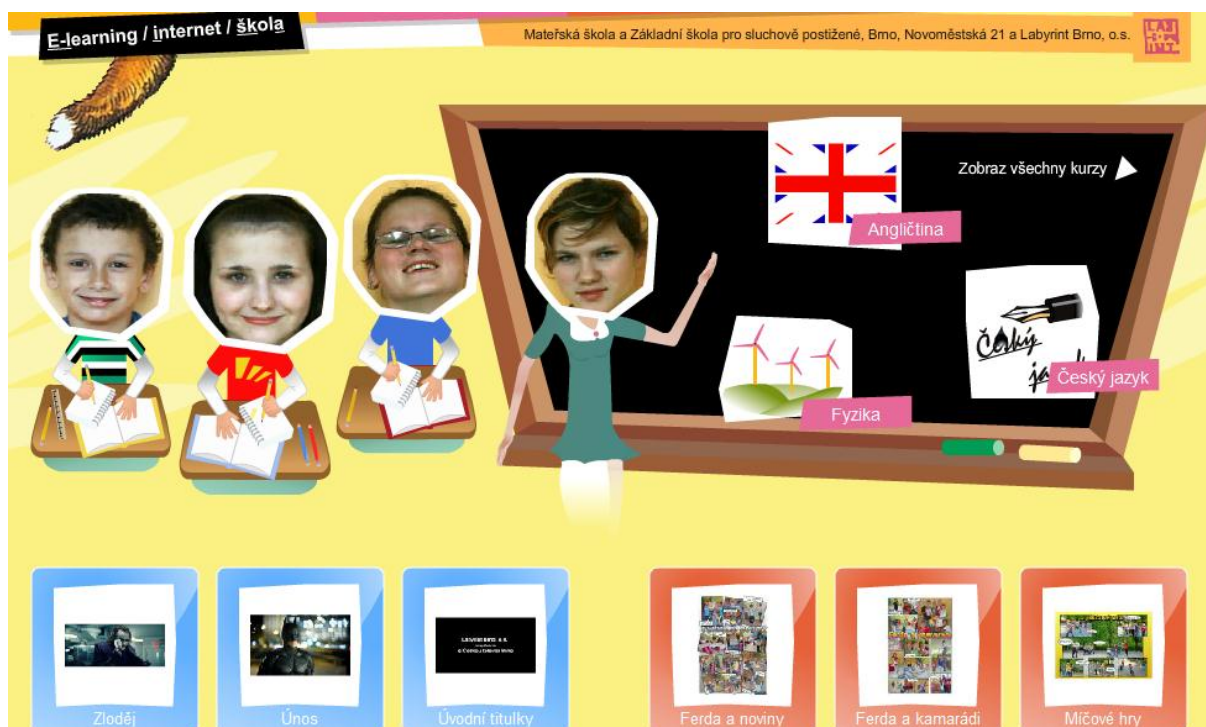
7.1.1 Labyrint Brno a Eliška

Občanské sdružení Labyrint Brno, o. s.:²⁶ „*Posláním a hlavní činností sdružení je mimoškolní vzdělávání, psychorehabilitace a integrace sluchově postižených (neslyšících) dětí a mládeže* (viz portál o sdružení Labyrint Brno, o. s.).

Portál spolupracuje s dětským portálem www.eliska.cz (viz obr. 10). Z toho vyplývá, že na jeho stránkách jsou jenom informační texty, události, výroční zprávy a fotky z různých příležitostí bez překladů do českého znakového jazyka. I tak ale pro děti a mládež přínosný. Zvláště dobré jsou pohádková DVD s obrázky v barevném provedení a hlavně s českým znakovým jazykem, která jsou k prodeji přímo na stránkách sdružení.

---

²⁶ Labyrint Brno, o. s., má internetové stránky www.labyrintbrno.cz.

Obr. 10: Dětský internetový portál Eliška

Název Eliška byl vytvořen jako zkratkové slovo ze tří písmen obsažených ve slovech e-learning, internet a škola. Projekt je určen především žákům Základní školy pro sluchově postižené v Brně a členům sdružení Labyrint Brno.

Na stránce najdeme různé rubriky. V rubrice „Učivo“ jsou umístěna různá cvičení z angličtiny, fyziky, českého jazyka, matematiky, přírodopisu, dějepisu, chemie a zeměpisu, která mohou žáci po stažení zpracovávat a tím si procvičovat nebo opakovat to nejdůležitější ze školních předmětů. Další rubrika „Komiksy“ obsahuje obrázky s krátkými texty nebo bublinami. Obrázky jsou inspirovány různými dětskými akcemi a činnostmi, které děti prožily. Předposlední zábavná a poučná rubrika „Videoklipy“ zahrnuje krátká videa vytvořená dětmi i dospělými. Dospělými spolupracovníky jsou nejčastěji neslyšící herci z JAMU v Brně. Poslední rubrika „Slovník“ obsahuje znaky řazené podle abecedy (podle českého ekvivalentu), např. B jako bajka: zobrazí se video obsahující české slovo, figurant jej hláskuje prstovou abecedou, poté jiný figurant předvede příslušný znak a další figurant vysvětlí význam pojmu, nakonec jsou prezentovány obrázkové příklady.

Cílem projektu je zvýšení jazykové, počítačové a informační gramotnosti žáků a podpoření jejich sociálního rozvoje.

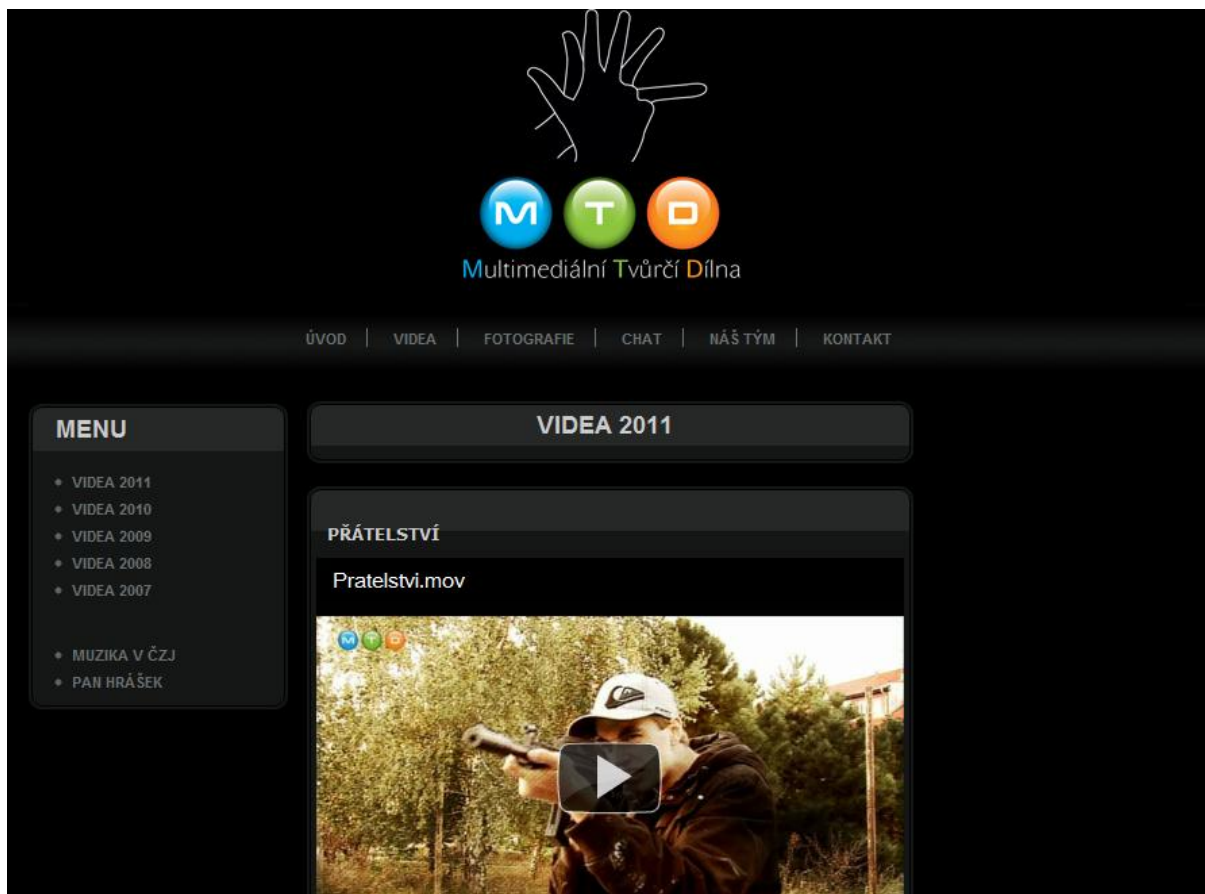
Výrazný rozdíl mezi WEBlikem a portálem Eliška Labyrintu Brno je obsah a cíl. Eliška je zaměřená na rozšířenou výuku s kontrolními cvičeními pro žáky ze základních škol pro sluchově postižené a na podporu čtenářských dovedností. WEBlik není primárně zaměřen na vzdělávání školního typu. Rozšiřuje povědomí o aktivitách v komunitě neslyšících a obecný přehled dětí o přírodě, zvířatech, společenském chování, tlumočnických službách apod. Zpestřením je vědomostní kvíz. Rozdíl je také v realizačních týmech. Na realizaci projektu Eliška se podílí především slyšící, kteří spolupracují s neslyšícími pedagogy ze Základní školy pro sluchově postižené v Brně. WEBlik realizují primárně neslyšící odborníci.

7.1.2 Multimediální tvůrčí dílna (M.T.D.)

Projekt multimediální tvůrčí dílny pro neslyšící M.T.D.²⁷, která vlastní školní televizi a školní časopis, je spjat se Střední školou, Základní školou a Mateřskou školou pro sluchově postižené, Výmolova 169, Praha 5 – Radlice (viz obr. 11). Projekt se zaměřuje na podporu skupin znevýhodněných na trhu práce kvůli komunikační bariéře a ztíženému porozumění psanému textu. Projekt podporuje především neslyšící žáky a studenty školy Radlice v uvědomování si možností vlastního hodnocení, sebevědomí a seberealizaci. Povzbuzuje kreativnost, kooperaci a dialog. Klade si za cíl také rozvoj myšlení, orientaci ve společnosti a možnost uživatelů najít si v budoucnu uplatnění. Je určen nejen pro žáky a studenty školy, ale i pro veřejnost mimo školu. Projekt spolupracuje s dalšími neslyšícími lidmi podobného osudu.

---

²⁷ Multimediální tvůrčí dílna (M.T.D) má internetové stránky www.mtd.wz.cz.

Obr. 11: Multimediální tvůrčí dílna – M.T.D.

Témata jsou nejvíce zaměřena na bilingvní zpravodajství ze života školy a kulturní život neslyšících záznamy divadelních a muzikálních představení tlumočených do znakového jazyka, dokumentární a groteskní filmy a rozhovory s významnými a zajímavými osobnostmi bez ohledu na stav jejich sluchu. Má podobnou strukturu jako WEBlik, avšak nevysílá pravidelně a tematicky vyhraněně. Vysílá jednou za čas s mnoha videoreportážemi, například „Podepsáno srdcem 2009“ má několik rozhovorů v sekci „Videa 2009“ a v sekci „Muzika v ČZJ“ všechny tlumočené písničky ve ZJ. Dalším rozdílem mezi WEBlikem a M.T.D. jsou videa sdílená na stránkách Youtube. Tím pádem nejsou soukromá. Na druhou stranu je výhodou, že videa nejsou omezena rozsahem.

Projekt M.T.D. úzce spolupracuje s Jazykovým centrem Ulita²⁸, Českou komorou tlumočnicků znakového jazyka a s projektem Internetová televize pro děti a mládež – WEBlik. Jeden pracovník z M.T.D. spolupracuje jako kameraman a střihač v projektu WEBlik. Ze spolupráce s WEBlikem plyne, že občas jsou jejich videa vysílána na WEBliku, dále jde o podnikání společných akcí, například na Benefiční koncert Podepsáno srdcem v roce 2010. Výborná naučná videa, která jsou vysílána na WEBliku v rubrice „Komora“, natácel tým M.T.D. ve spolupráci se studenty z FF UK a Komorou. Týkají se pravidel chování, dodržování hygieny apod. U každého videa jsou texty přeloženy do českého znakového jazyka. Příklady videí: „Etiketa – Jede, jede mašinka“ – pár dělá ve vlaku nepořádek, dává boty na sedadla, jedna slečna s rozčilením vysvětluje, že se to nesmí. „Etiketa – chování v divadle“ – pár jde do divadla nevhodně oblečen a v průběhu hry vyrušuje, mladík jim vysvětluje správné chování.

Rozdíl mezi aktivitami WEBliku a M.T.D. není výrazný, snad jen ve fungování. M.T.D je projekt zaměřený na aktivity dětí a mládeže přímo ve škole pro sluchově postižené v Praze-Radlicích. Děti a mládež spolupracují se zkušenými pedagogy ze své školy a právě od nich se učí pracovat s kamerou a střihačskými programy. Většinou se zaměřují na natáčení reportáží a zpravodajství z dění školy. WEBlik je realizován různými dospělými neslyšícími odborníky z různých míst ČR. Tomu také odpovídá šíře aktivit a míst natáčení.

7.1.3 Neslyšící.CZ

Internetový portál Neslyšící.CZ²⁹ funguje na internetu pro neslyšící, nedoslýchavé a jejich přátele od roku 1998, a to ve formě českého textu. Neobsahuje žádné video ani překlady do českého znakového jazyka.

Portál Neslyšící.CZ má tyto rubriky: Akce, Fotoalbum, Chat, Lidé, Diskuze, Seznamka, Bazar neboli Inzerát, Logo (nápadů a návrhů na logo), T-mobile (nabídka tarifu pro neslyšící), Neslyšící.CZ (organizační struktura). Samozřejmě se zde vyskytly

---

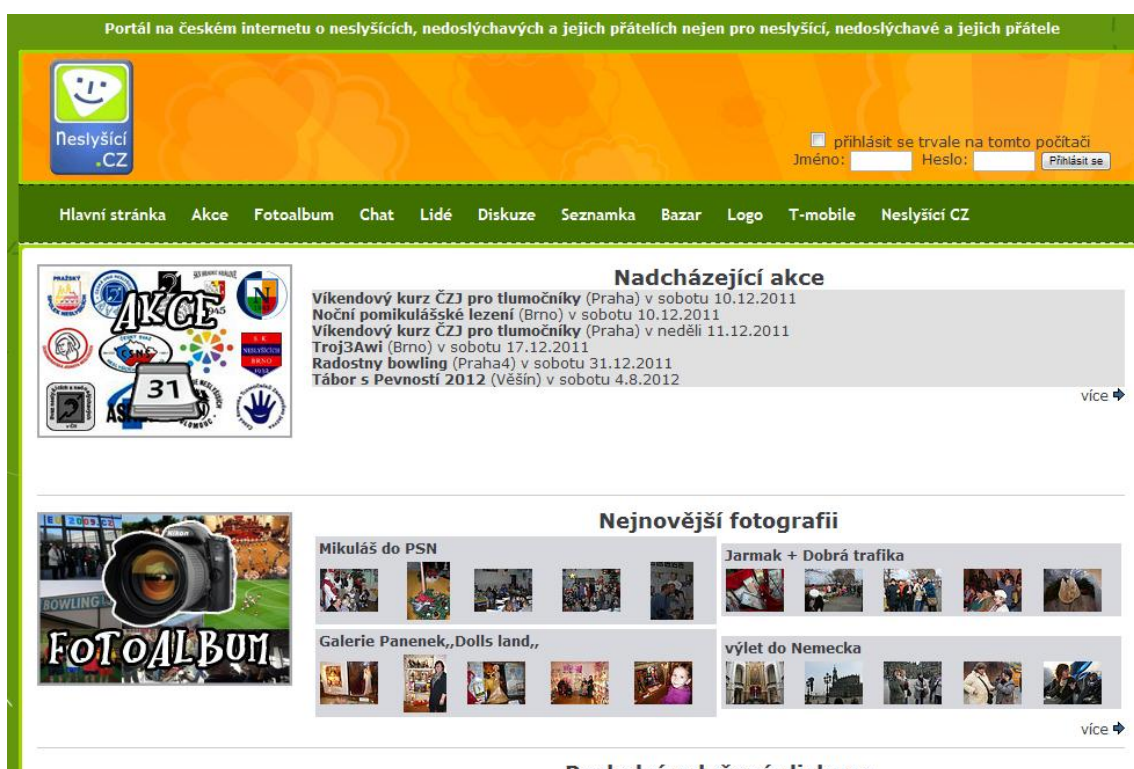
²⁸ Jazykové centrum Ulita (<http://www.jazykove-centrum-ulita.cz>) poskytuje kurzy českého jazyka a anglického jazyka především pro neslyšící a nedoslýchavé, dále kurzy českého znakového jazyka pro pedagogy. Dále provádí informační servis o jazykovém vzdělávání neslyšících a nedoslýchavých.

²⁹ Internetový portál Neslyšící.CZ má internetové stránky <http://www.neslysici.cz>.

občasné neshody a nedorozumění, hlavně u diskuzí. Při výměnu názorů se musí psát česky, a právě to byl problém: kdo na tom byl s češtinou lépe, považoval někdy neslyšící za primitivní a negramotné.

Portál Neslyšící.CZ má své výhody: texty lze hned upravit podle potřeby či důležitých událostí bez ateliéru a natáčecí techniky. Je k dispozici seznamka a bazar, kde je možné prodat a koupit zboží. Neslyšící se rádi dívají na fotky z různých příležitostí a sem je mohou i sami vložit, a to do rubriky „Fotografie“ (viz obr. 12).

Obr. 12: Neslyšící.CZ

7.2 Portály pro slyšící děti a mládež v České republice

Pro účely srovnání v této práci byly vybrány dva servery určené pro děti a mládež (ne uživatelům českého znakového jazyka, nýbrž slyšící populaci): jsou to **Alík**³⁰ (viz obr. 13) a **ABC**³¹ (viz obr. 14).

³⁰ Webová stránka Alík www.alik.idnes.cz/

³¹ Webová stránka iABC www.abicko.cz

Portál Alík je určen pro děti od tří do třinácti let. Shrnuje mnoho zajímavých a prospěšných informací a zábavné hry ve veselém, pestrém a barevném provedení. Funguje od roku 2000. Má šest sekcí, jsou to „Herna“, v níž jsou „Omalovánky“ (obrysy k vyplnění), „Hádanky“ (obrázková křížovka), „Alíkův počítač“ (možnost stažení spořiče obrazovky a tapety), „Poznání“ (slabikář), „Pohádky“ (O zlaté rybce, Šípková Růženka) a „Hry“ (piškvorky, balóny atd.). V „Poradně“ se mohou děti vyptávat na fungování webu Alik.cz. V sekci „Kamarádi“ jsou „Klubovna“, „Nástěnka“, „Burza“, „Pohlednice“, „Deníček“, „Pošta“ a „Seznam kamarádů“. Nechybí sekce „Vtipy“. V poslední sekci „Alíkoviny“ jsou „zprávičky pro kluky a holčičky“, obsahující rozsáhlé informace od „Co nového u mě!“ až po kalendář akcí.

Rozdíl mezi WEBlikem a Alíkem je veliký. Protože Alíka čtou děti všech věkových kategorií, najdeme tam i takové příspěvky jako „Rozchod s klukem odstartoval sebepoškození“ (kdy o radu prosila třináctiletá dívka), „Aids – nemoc, kterou může chytit každý. I vy!“, „Křehké milování“, „Rovnátko“, „O prázdninách váha nahoru?“, „České dívky patří k největším kuřačkám na světě, kouří každá třetí.“ atd.

Dalším velkým rozdílem je, že slyšících dětí je oproti neslyšícím výrazně více. Tím pádem platí, že WEBlik sledují nejen děti, ale i mládež a dospělí neslyšící a slyšící. Uživatelé Alíka sami vkládají různé příspěvky na nástěnky, do diskuzí, do klubovny apod. Na WEBliku je to jinak: dobrovolníci se hlásí redakčnímu týmu nebo přijmou nabídku ke spolupráci na natáčení jejich pohádky, vtipů, rozhovoru.

Obr. 13: Alík

Internetový portál Abc, nazývaný abíčko, je vytvořen z čtrnáctideníku technického a přírodovědného zaměření pro mládež. Portál Abc spolupracuje s dalšími stránkami: Blesk, iSport, Aha!, Reflex, Auto, Sleviště. Portálu je nejvíce zaměřen na zábavu, techniku, přírodu, hry, 3D modely, sport a komiksové seriály. Jsou zde informace o videohráčích, filmech, mobilech, v technické sekci je stránka o vesmíru, telefonech, autech atd. Dále jsou tam soutěže, archiv časopisu a rubrika „Vaše tvorba“, kde mohou čtenáři využít svou inspiraci a nápady a své výtvořky vložit do stránky. zařazeny jsou i „džouky“, tedy vtipy, které vložili sami uživatelé.

Podobné je to na WEBliku, kde mohou své příspěvky a vtipy ve znakovém jazyce vypravěči poslat do „Studny znakového jazyka“.

Obr. 14: ABC

Jak Alík, tak ABC má registraci uživatele, kde se mohou uživatelé přihlásit a pak posílat svoje příspěvky. Na WEBliku mohou uživatelé přispět jenom do knihy návštěv, a proto není přihlášení pro uživatele zavedeno.

WEBlik by do budoucna mohl zařazovat více překladových textů a komiksových seriálů. V současné době existují noviny, časopisy, propagační materiály a internetové stránky zaměřené na všeobecné informace týkající se dětí a mládeže a ty by bylo vhodné

překládat do znakového jazyka, aby byly tyto informace zpřístupněné i neslyšícím dětem a mládeži. Vhodné by byly například informace o vyřizování občanských průkazů, jak se bránit šikaně, informace o mořském světě, o cizích měnách, o politice atd. Komiksový seriál by měl plně vycházet z jazyka a kultury Neslyšících, například místo bubliny s psaným textem by mohl být skutečný rozpohybovaný projev figury ve znakovém jazyce, po dokončení projevu by se postava zastavila a zůstala v konečné poloze. Takový komiks může být samozřejmě pouze v elektronické podobě. Vzdělávací hry WEBlik má, jsou to kvíz pro děti a pexeso, ale bylo by možné rozšířit jejich repertoár a varianty.

7.3 Další podobné servery pro neslyšící ve světě

Tyto zahraniční servery především pro děti jsou založeny již dříve a ve speciálních podmínkách.

7.3.1 NDCS The Buzz

Na adrese www.ndcsbuzz.org.uk nalezneme dvě oddělené stránky pro děti a mládež (viz obr. 15). NDCS The Buzz vychází z hlavní informační stránky NDCS, což je zkratka pro National Deaf Children's Society, Mezinárodní společnost neslyšících dětí. Jde o mezinárodní charitu usilující o vytvoření světa bez bariéry pro děti a mládež, organizující rodiny, rodiče a opatrovníky ve Velké Británii. Na zmíněných stránkách najdou nejen děti užitečné zprávy, ale také emociální a praktickou podporu, a to prostřednictvím bezplatné linky pomoci, školení, podpůrných služeb a publikací na internetu.

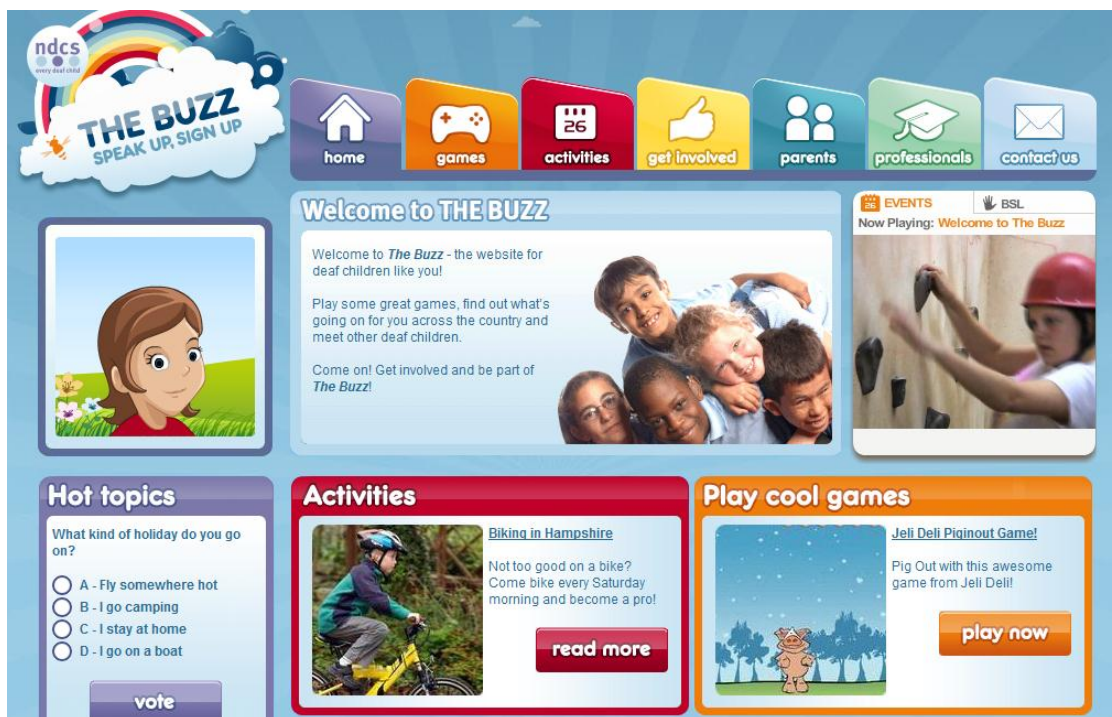
Obr. 15: NDCS every deaf child, vstupní stránka: dvě možnosti podle věkové kategorie

NDCS The Buzz Children (8–11 years) je internetová stránka pro děti (viz obr. 16). Nabízí hry, zajímavé příspěvky z celého světa a kontakt s dalšími dětmi stejného věku. Hry jsou známé z různých stránek s tisíci her, například hledání věcí u britských novomanželů Williama a Kate od firmy miniclip.com. V rubrice „Aktivity“ se zobrazuje mapa Velké Británie s bublinami s obrázky činností a akcí, které se budou konat (viz obr. 17). V rubrice „Zapojte se“ spolupracuje stránka NDCS s dvěma stránkami BSL Zone – British Sign Language Broadcasting Trust³² a IVT – Signed Stories³³ (viz obr. 18). Na obou se zobrazují videa se znakovým jazykem a zároveň psaný text bez překladu do znakového jazyka. Když se například jedná o vyprávění příběhů, videoreportáže apod., jsou tam uživatelé znakového jazyka a k dispozici mají titulky přímo na videu nebo vedle videa. Ale například informace o týmu nebo informace k videím či akcím neslyšících nejsou k dispozici ve znakovém jazyce. To platí i v NDCS The Buzz: například informace rodičům nejsou přeloženy do znakového jazyka, takže neslyšící děti nevědí, o čem stránka rodiče informuje. Na hlavní stránce je umístěna tabulka „Horké téma“, ovšem jen v psané podobě.

³² BSL Zone BSLBT, internetová stránka: <http://www.bslbt.co.uk/>

³³ IVT – SignedStories, internetová stránka: <http://signedstories.com/>

Celkově je ta stránka dobrá s mnoha aktivitami a příkladnými videy se znakovým jazykem, který není natočen jenom na jednom místě, ale na různých místech, jako zábavný pořad.

Obr. 16: Hlavní stránka pro děti od 8 do 11 let.

Obr. 17: Všeobecné plány aktivit na mapě.

Obr. 18: Stránka Signed Stories; „Pohádky“ a „Lidové příběhy“. Muž vypráví příběh o kozách, vedle je text a v červeném políčku je vyprávění toho obsahu.

NDCS The Buzz Young people (12–18 let) mají se stránkou pro mladší generace stejný styl a systém serveru, jen obsahy jsou informativnější: o umění, kultuře, sportu, volném čase, technologiích a informacích ze světa (viz obr. 19).

Obr. 19: Stránka pro mládež od 12 do 18 let.

Rozdíl mezi WEBlikem a NDCS je zřejmý již při vstupu na hlavní stránku. NDCS má obsah stránek rozdělený pro děti a mládež zvlášť. WEBlik již podal návrh na změnu „kabátu“ s podobným požadavkem, také by tedy měl mít dva vstupy, jeden pro děti a druhý pro mládež. V roce 2012 by měla být nová podoba WEBliku zveřejněna. NDCS má také na rozdíl od WEBliku mnohem více rubrik a zábavných her a také mnohem lépe uspořádanou a vizuálně zpracovanou strukturu stránek (např. viz obr. 17). Tím by se mohl WEBlik do budoucna také inspirovat.

7.3.2 Deafplanet

Po vstupu na stránku www.deafplanet.com, kde se nejdříve zvolí, jaký jazyk uživatel preferuje, se zobrazí čtyři hlavní sekce: „Deafplanet.com“, „SportsVillage“, „Earth Buzz“ a „Buy DVD“.

Na výběr jsou dva preferované národní znakové jazyky ASL (americký znakový jazyk) a LSQ (znakový jazyk v provincii Quebec a dalších francouzských městech a provinciích Kanady) (viz obr. 20).

Obr. 20: Úvodní stránka, dva vstupy: do amerického znakového jazyka s angličtinou a taktéž do amerického znakového jazyka s francouzštinou.

Deafplanet.com je první internetová televize s americkým znakovým jazykem sídlící v Kanadě. Vytupují v ní tři hlavní postavy: Kendra, neslyšící dívka, která se kamarádí se slyšícím Maxem, který přiletěl do neslyšícího světa a neovládá znakový jazyk, tak má po boku vyparáděnou roboti tlumočnici, tlumočící do mluvené řeči nebo do znakového jazyka. Vystupuje s nimi také neslyšící teta Leona. Na videu prožívají různá dobrodružství, natočená ve speciálním ateliéru s bohatým vybavením. Vedle videa, kde postavy znakují a hrají, jsou titulky v angličtině. Deafplanet má po týdně různá témata, například o přírodních zdrojích a energii z obnovitelných zdrojů apod. Ve videu jsou nejen hlavní postavy, ale i postavy vedlejší. Uživatelé si mohou po zhlédnutí videa zahrát na třídění odpadu nebo vytvořit vynález pomocí větrníku z kelímků. Dalšími hrami jsou např. odstraňování odpadků ve vesmíru pomocí rakety, malování a tisknutí na tabulce a zasílání konečného výtvaru kamarádům a další. Pak je tu „věda“, kde mohou uživatelé získat informace a zároveň hádat například o gravitační síle nebo si na vlastní kůži vyzkoušet stlačování zemské kůry: tedy vyrobit ze čtyř různých barev plastelíny krajinu, slepit ji, v prostředku udělat malý kopec a na konec vše stlačit do sebe a nechat vzniknout „hory“ a „prohlubně v zemi“ (viz obr. 21).

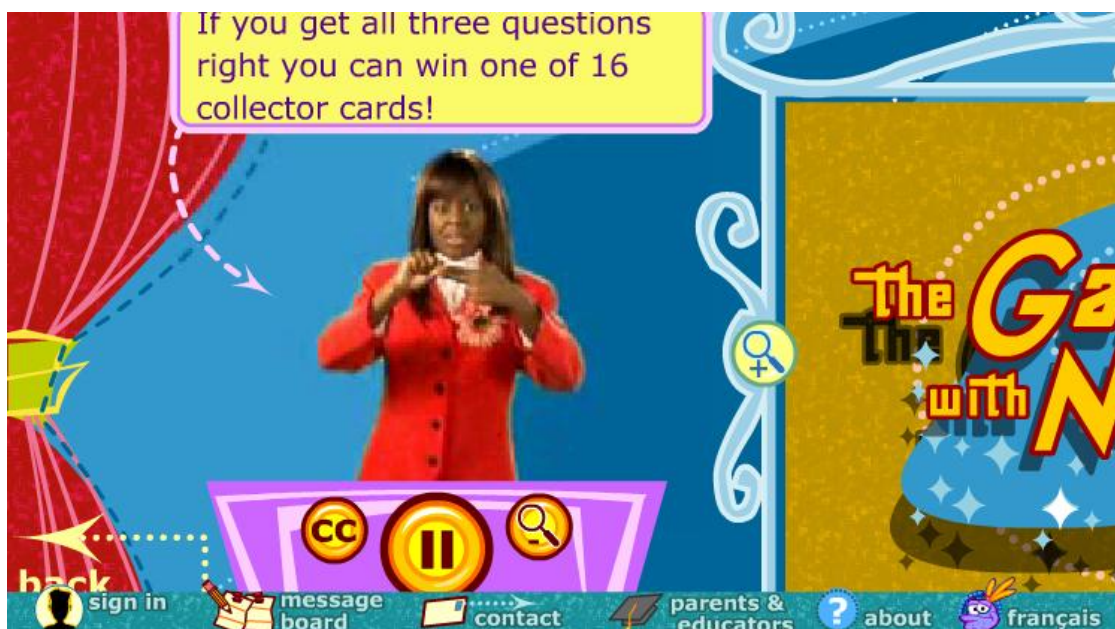
Informace zde nejsou plně přístupné uživatelům znakového jazyka, například texty o ochraně osobních údajů, informace rodičům a pedagogům a informace o deafplanet.com jsou psané.

Zajímavou „vychytávkou“ je spelování americké abecedy (Finger spelling). Chcete-li uživatel, aby se u každého názvu rubriky a ikony zobrazilo spelování, zapne na automatu políčko „on“. (Takovou možnost má také Earth Buzz a SportVillage.)

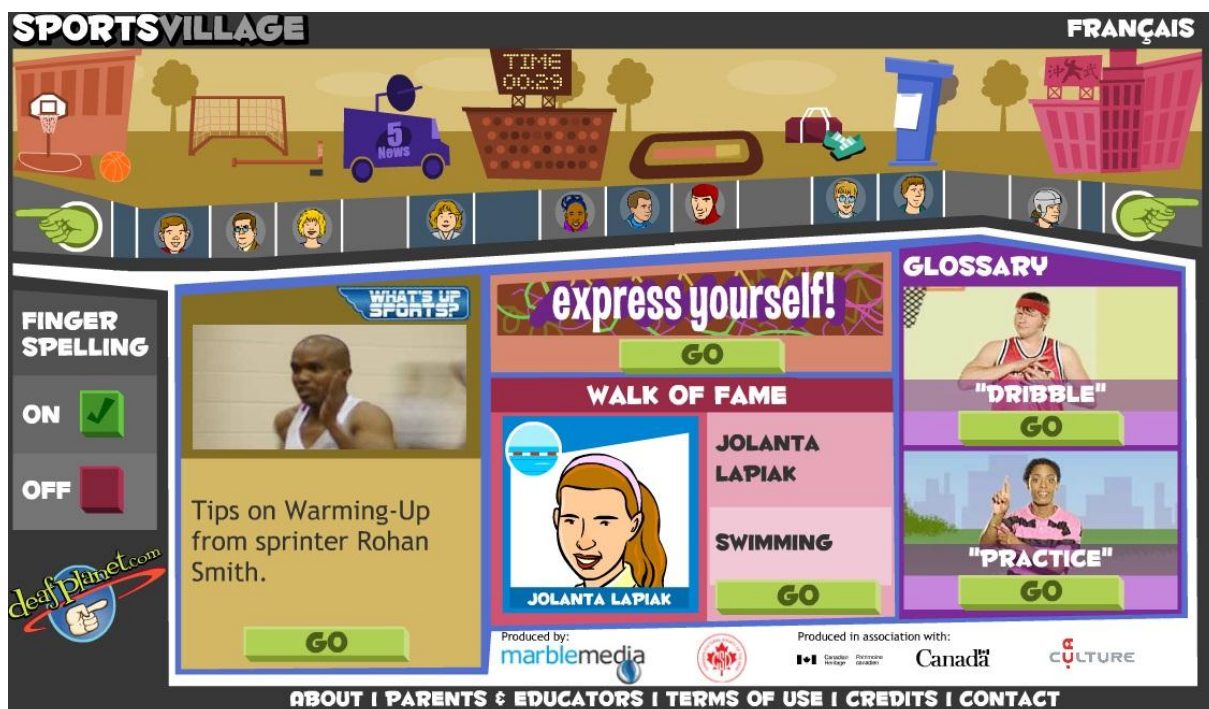
Obr. 21: Stránka v sekci deafplanet.com.

Earth Buzz je pořad o úžasných příbězích, které jsou podivné, zvláštní, ale pravdivé (viz obr. 22). Dále jsou na stránkách hry s Neznámým: jde o neslyšící osobnosti. Dalším pořadem je „Nahoře v pokoji“: dva moderátoři prezentují zábavné příběhy a hry pro děti od 7 let. Tyto pořady se zobrazují jen jednou za týden a střídavě.

Obr. 22: Earth Buzz (také v SportsVillage); ikona CC zapíná titulky zobrazované nad moderátorkou.

Poslední z rubrik Deafplanet.com je „Sportsvillage“, týkající se sportu (viz obr. 23). Zde se ve znakovém jazyce vysvětlují různé sporty s ukázkami a příkladovými videy. Jako příklad uvedme, že uživatel znakového jazyka třeba vysvětluje význam znaku GÓL podle toho, zde je znak dlouhý, nebo krátký, i když lexikální význam je stejný. Gól v krátkém znaku znamená vítězný bod, v dlouhém znaku tvrdý boj ve škole nebo v práci, než se podaří dosáhnout úspěchu. Ani na této stránce necyhbí nechybí osobnosti sportu, které poskytli rozhovor.

Obr. 23: Sportsvillage

Rozdílem mezi WEBlikem a Deafplanet je výrazným. Deafplanet uvádí – podobně jako televizní pořad – na stejném místě různé příběhy. Na WEBliku nejsou rubriky jako EarthBuzz nebo SportsVillage, ale pět samostatných rubrik, zpravodajství, anketa, rozhovor, Studna ZJ a Komora. WEBlik se může pyšnit zásobou uměleckých textů různých žánrů ve Studně znakového jazyka a podávat zájemcům o moderování nové zkušenosti, vyprávět či interpretovat různé umělecké žánry.

8 Výsledky dotazníkového šetření

8.1 Respondenti z celé České republiky

Mým hlavním úkolem byl výzkum, který měl zjistit sledovanost a vyhodnotit přínos internetové televize pro děti a mládež (WEBliku) pro komunitu českých neslyšících. Odpovědělo mi celkem 153 respondentů ve všech kategoriích. V první fázi odpovědělo přibližně 20 respondentů prostřednictvím elektronické pošty a ručním vyplněním dotazníku přímo ve školním prostředí. Druhý způsob vyplňování dotazníku³⁴ se osvědčil jako mnohem efektivnější: jednalo se o využití aplikací Google a Gmail. Aplikace Google umožňují anonymní a jednoduché vyplňování dotazníku a také využití videa s překladem do českého znakového jazyka. Díky této možnosti rychle odpovědělo mnoho respondentů.

Dotazník zahrnoval dva typy otázek, jednoduché a rozvětvené. Sběr dotazníků trval dva měsíce, od května 2011 do června 2011, poté proběhlo ještě jedno kolo vyplňování v srpnu 2011. Video s překlady do ČZJ byla zobrazena na známé internetové stránce Youtube³⁵, díky čemuž mohli respondenti porozumět dotazům v dotazníku. V dotazníku byla použita implicitní metoda. V elektrickém dotazníku bylo zadáno 20 tázacích vět týkajících se WEBliku, jeho hodnocení a sledovanosti.

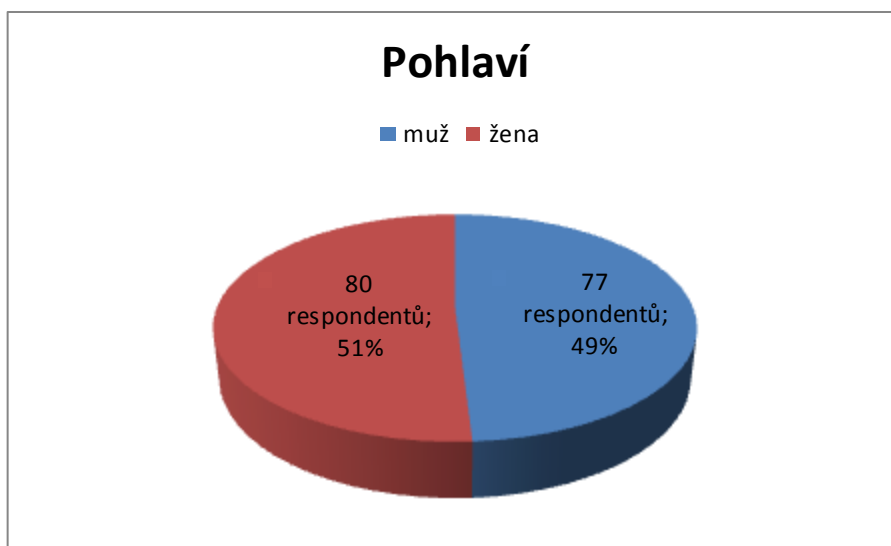
---

³⁴ Elektronický dotazník dostupný online na adrese

<https://docs.google.com/spreadsheets/viewform?formkey=dDRoTIRsNGF0ZGJtbDIxVjR5VnY0ZHc6MA>.

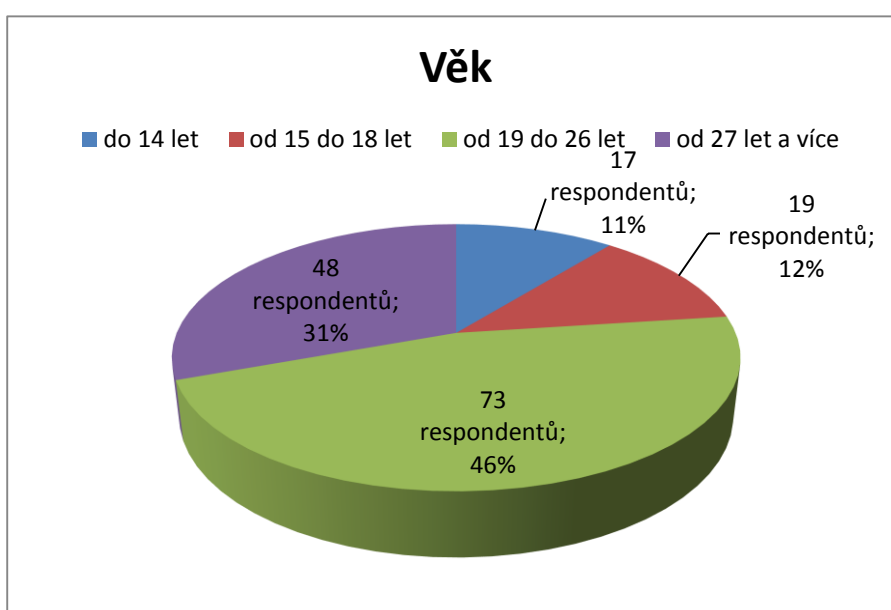
³⁵ Překladové video v ČZJ, např. pro první otázku, dostupné online na adrese

<http://www.youtube.com/watch?v=0WIh4IqGpRI>.

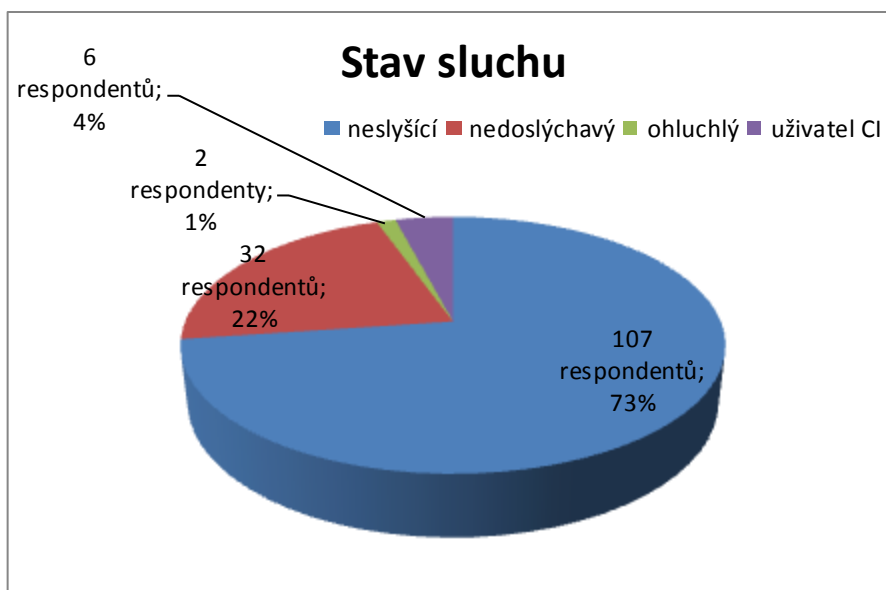
Obr. 24: Návštěvníci podle pohlaví

Poznámka: Graf prokazuje, že není skoro žádný rozdíl mezi ženami a muži. To znamená, že WEBlik je kompromisní internetový portál vhodný pro obě pohlaví.

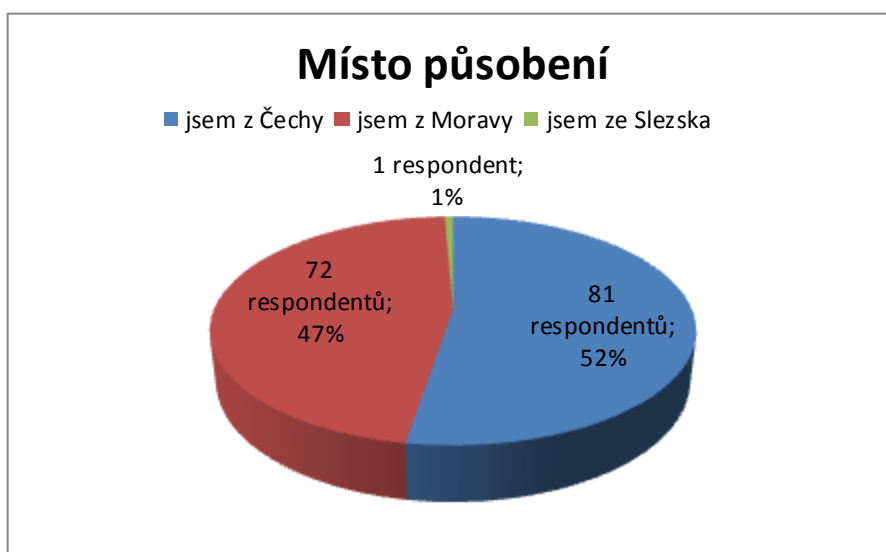
Obr. 25: Návštěvníci podle věku

Poznámka: K dotazníku se dostali většinou plnoletí diváci, menší diváky je třeba oslovit osobně a předvést jim vyplňování dotazníku. Dotazník byl rozesílán do školy pro sluchově postižené s naléhavou prosbou známých kolegů či pedagogů, a to prostřednictvím elektronické pošty.

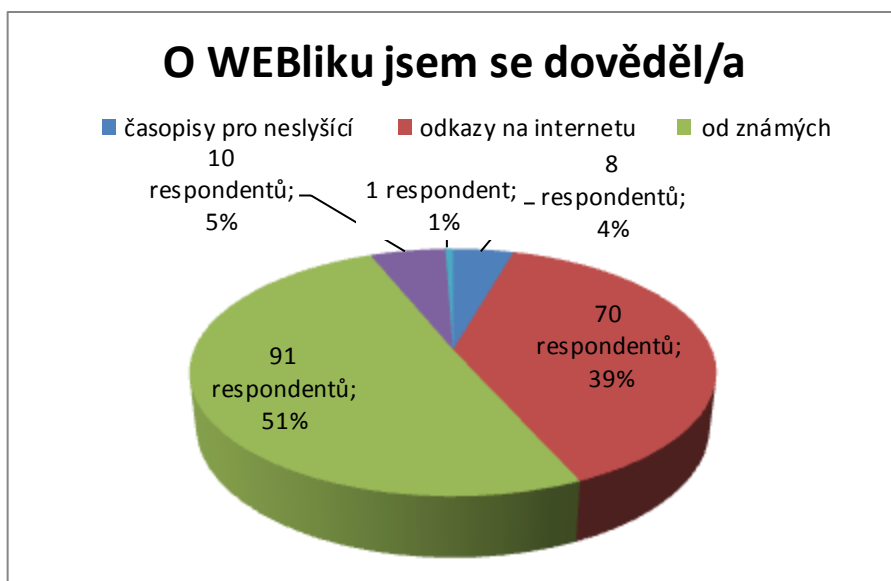
Obr. 26: Návštěvníci podle stavu sluchu

Poznámka: Je jasně prokázáno, že WEBlik nejvíc sledují neslyšící. WEBlik je zaměřen hlavně na neslyšící děti a mládež.

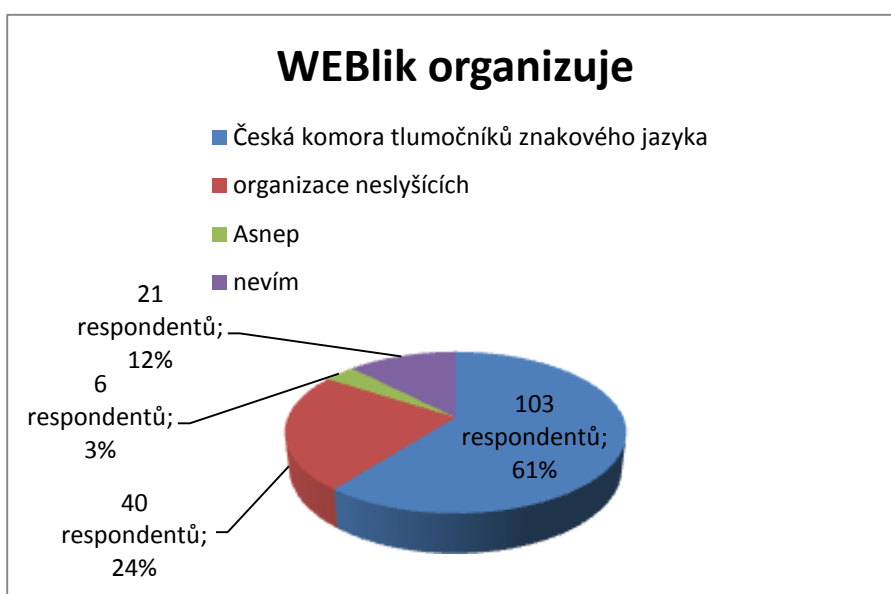
Obr. 27: Návštěvníci podle místa působení

Poznámka: Odpověď „Jiné“ zvolili 3 respondenti, kteří buď již nebydlí na území ČR, nebo se na území ČR přistěhovali.

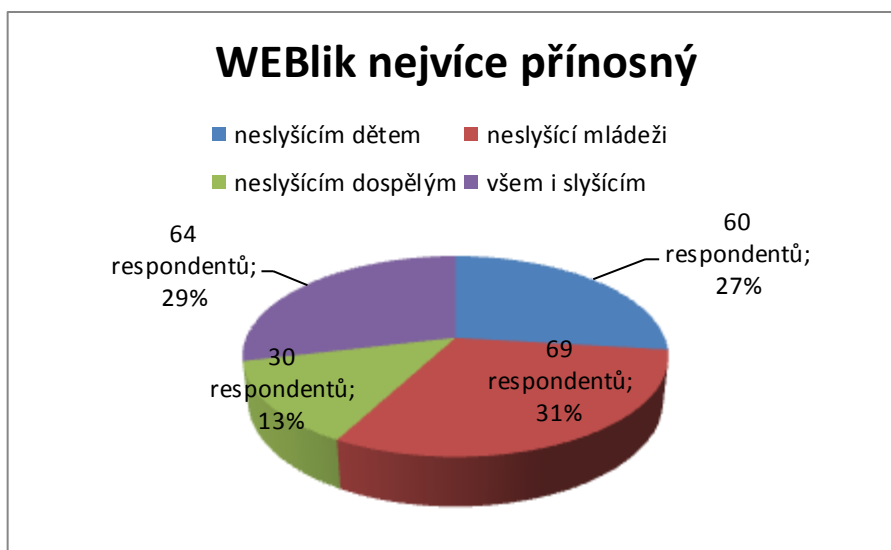
Obr. 28: Zdroj informace o existenci WEBliku

Poznámka: Respondenti si vybrali více možností, jak se o WEBliku dozvěděli.

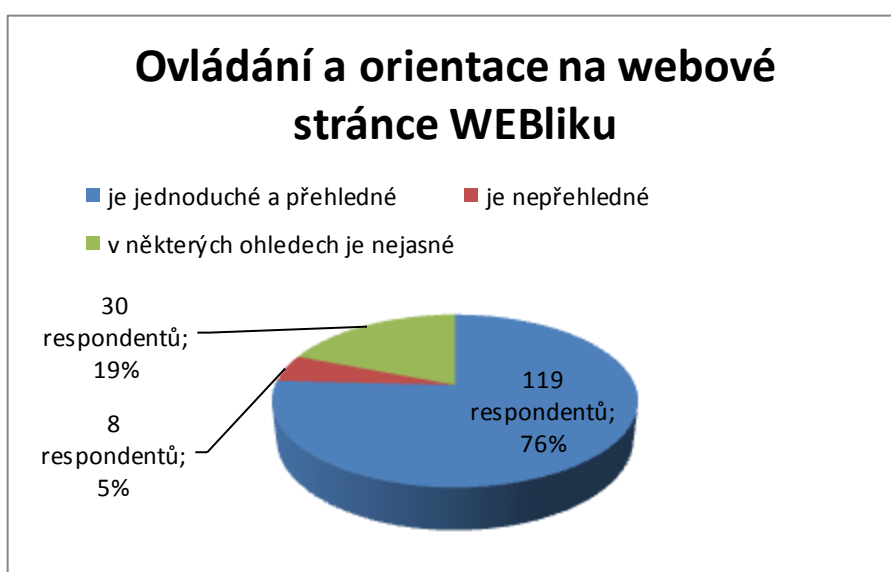
Obr. 29: Informovanost o provozovateli WEBliku

Poznámka: Podle grafu respondenti většinou vědí, že WEBlik je organizován Českou komorou tlumočnicků znakového jazyka, nebo si myslí, že realizátorem je organizace neslyšících (asi proto, že v týmu pracují skoro sami neslyšící).

Obr. 30: Názor na přínosnost WEBliku

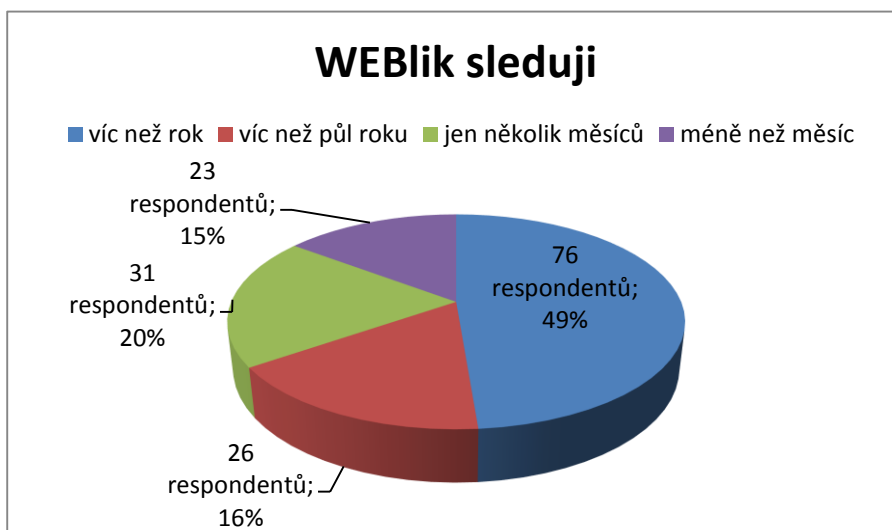
Poznámka: Nejvíce přínosný je WEBlik na základě statistiky pro neslyšící respondenty.

Obr. 31: Názor na ovládání a orientaci na WEBliku

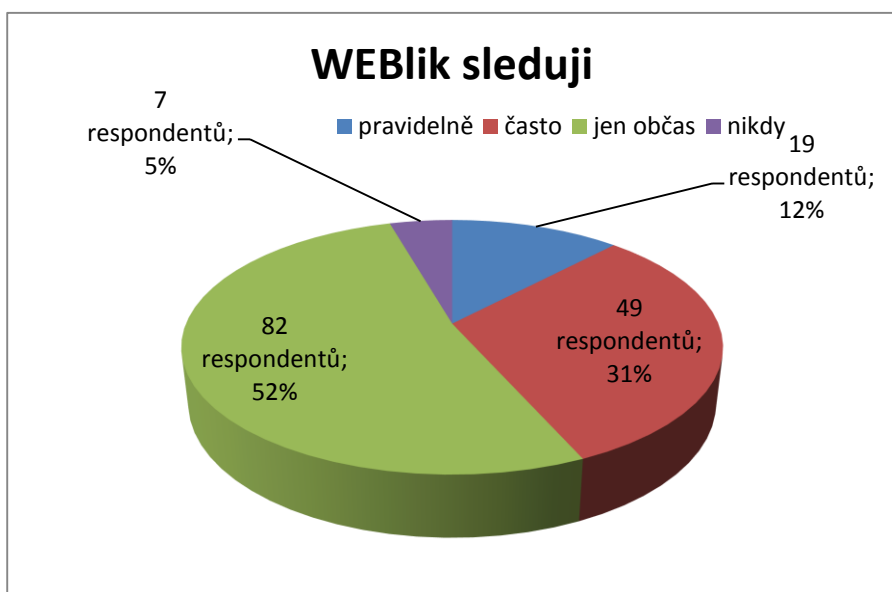
Poznámka: WEBlik jako jediný v našem prostředí preferuje znakový jazyk s minimálním množstvím psaného textu. Pro slyšící diváky je tato skutečnost obtížnější a především nezvyklá. U neslyšících graf dokládá, že je pro ně WEBlik jednoduchý a přehledný.

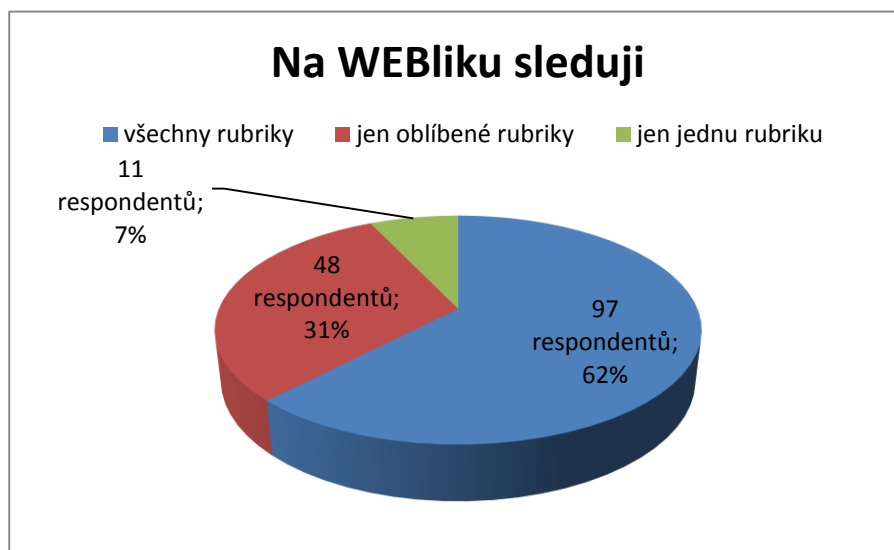
Obr. 32: Doba sledování WEBliku

Poznámka: Podle statistiky sledovanost stoupá. Graf jasně prokazuje, že WEBlik má stále nové diváky, kteří se podívají na WEBlik buď alespoň jednou, nebo ho sledují vícekrát či pravidelně.

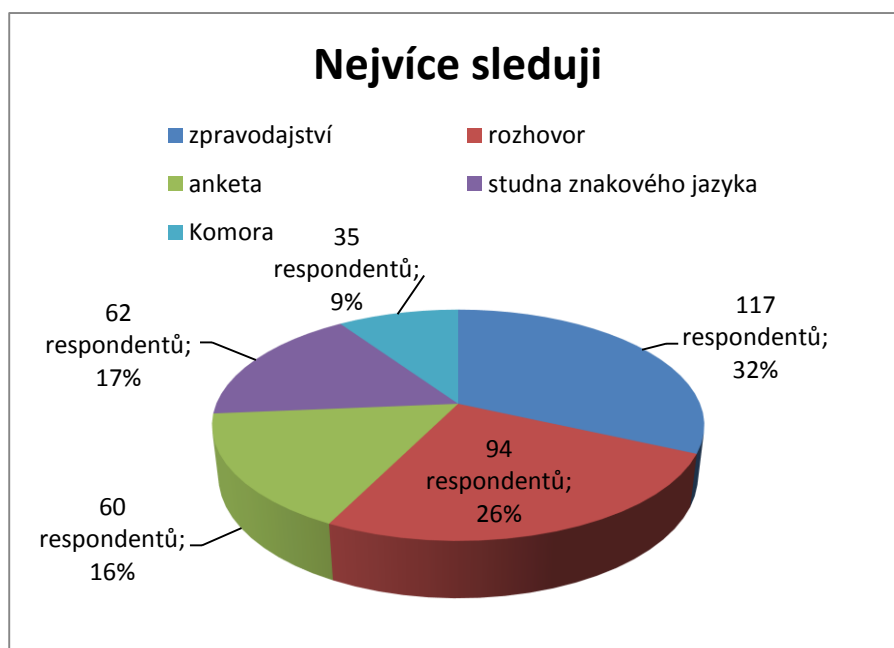
Obr. 33: Pravidelnost sledování WEBliku

Poznámka: WEBlik diváci většinou sledují občas nebo pravidelně jednou za 14 dní, za měsíc nebo za několik posledních měsíců. Jak víme, WEBlik vysílá každý týden. Video se vždy uloží do archivní rubriky, kde se k nim mohou diváci vrátit, nic zmeškají.

Obr. 34: Rozsah zájmu o obsah WEBliku

Poznámka: Podle grafu diváci většinou sledují všechny rubriky, nejčastěji však zpravodajství, rozhovory a ankety, které jsou někdy spojeny společným tématem.

Obr: 35: Preferovaná rubrika WEBliku

Poznámka: Respondenti vybrali více možností oblíbené rubriky, protože většina z nich nemá jen jedinou oblíbenou rubriku. Jeden respondent tvrdil, že neví, co má přesně vybrat, když sleduje všechny rubriky.

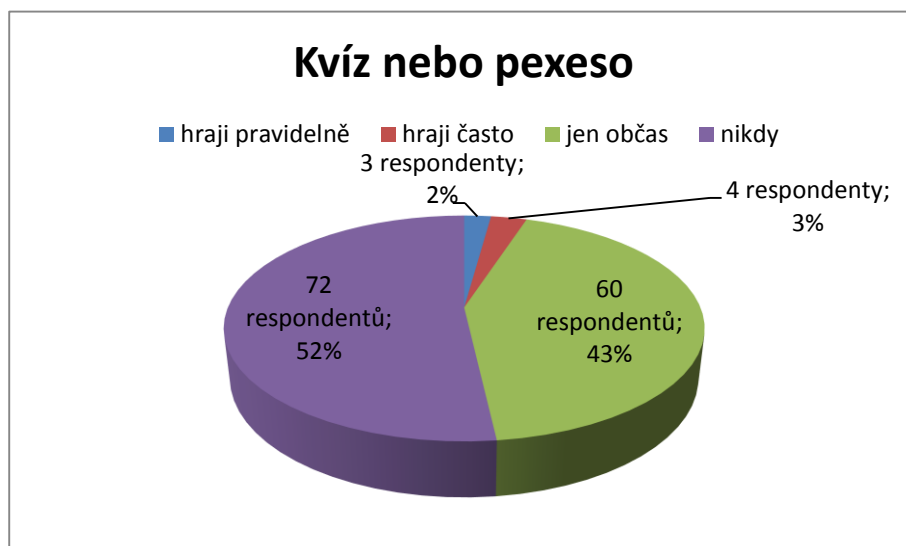
Obr. 36: Preferovaný jazyk při sledování videí

Poznámka: Předpokládá se, že na internetové televizi WEBlik budou diváci sledovat videa pouze v českém znakovém jazyce nebo budou sledovat videa a texty v češtině a oba typy textů budou srovnávat. Podle grafu byl tento předpoklad odůvodněný.

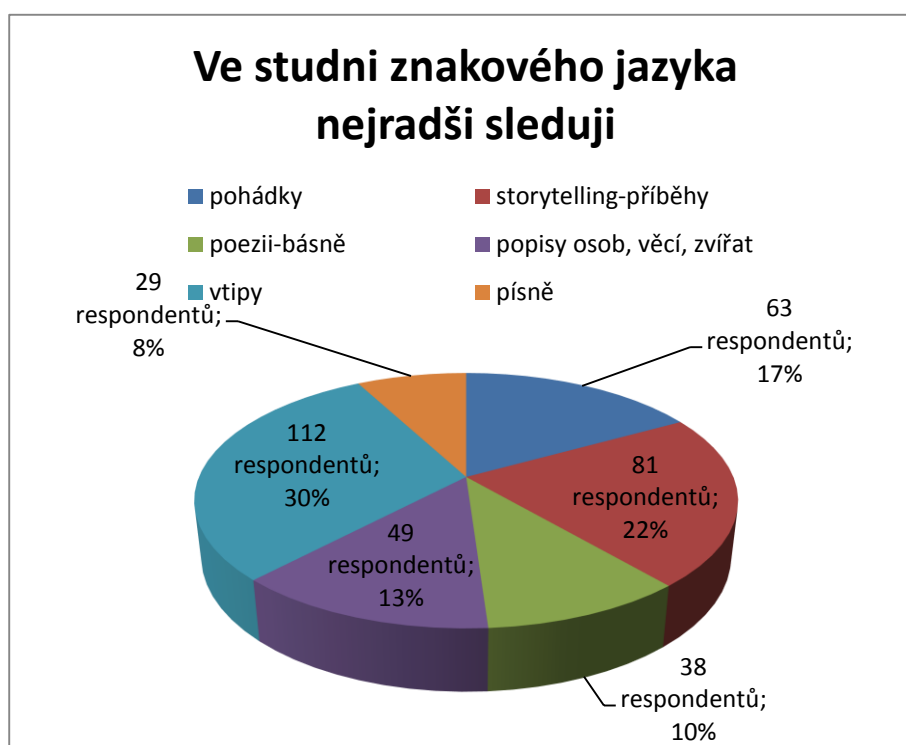
Obr. 37: Názor na Znakovníček

Poznámka: Protože uživatelé znakového jazyka většinou znají novou znakovou zásobu, rádi se podívají na znaky do Znakovníčku. Najdou tam i znaky, které neznají, například znak „*mentální anorexie*“ nebo jména osobností, které neznají nebo jejichž znakové jméno neznají. Jinak je užitečný převážně pro tlumočníky znakového jazyka.

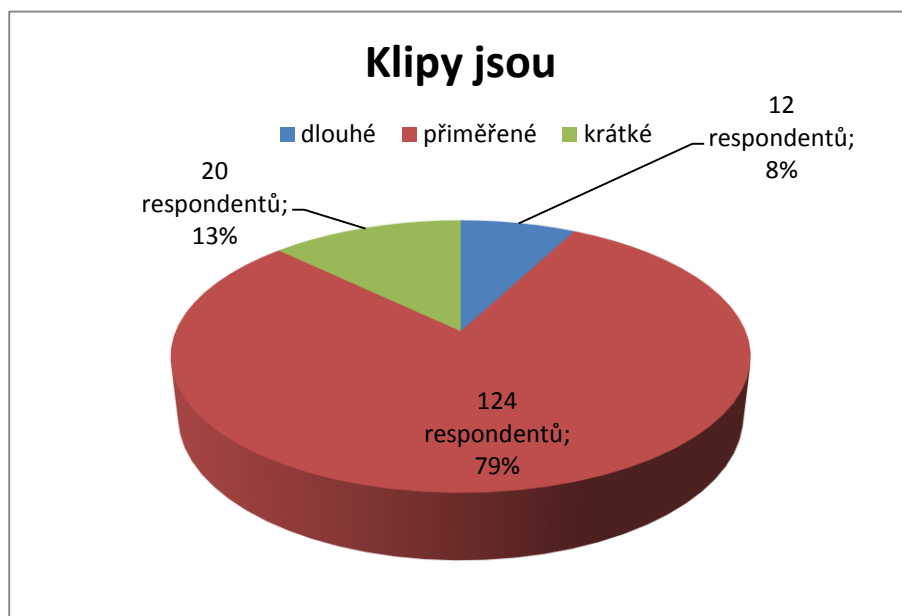
Obr. 38: Zájem o kvíz a pexeso

Poznámka: Podle statistiky bylo nejvíce respondentů ve věku od 19 do 26 let, nejméně respondentů bylo ve věku do 15 let. To ovlivnilo výsledek této otázky.

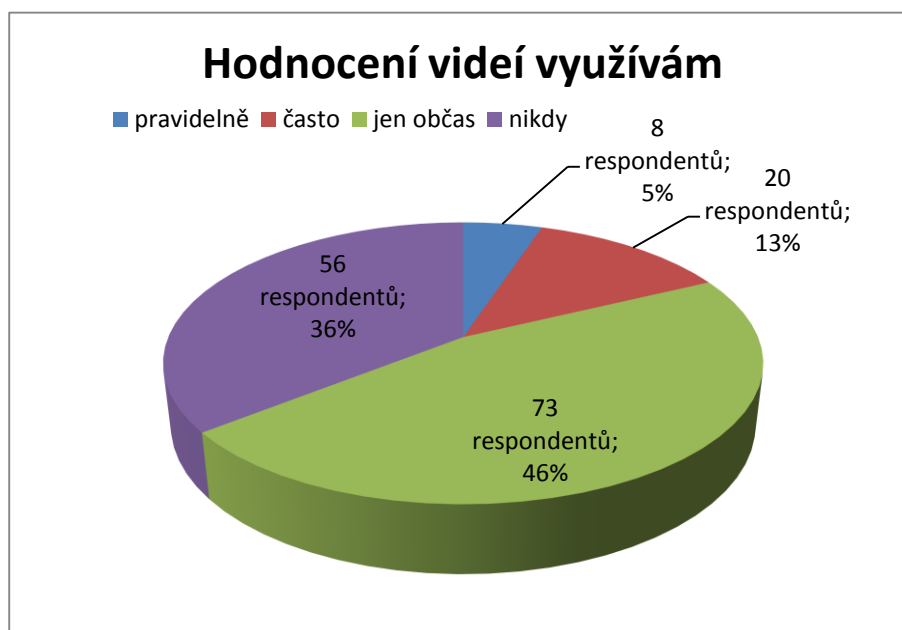
Obr. 39: Preferovaná videa ve Studni znakového jazyka

Poznámka: Respondenti vybrali více možností oblíbených žánrů. Většina z nich nesleduje jen jediný typ textu. Přestože nejsou vtipy ve znakovém jazyce ve „Studni znakového jazyka“ hojné, jsou nejoblíbenější.

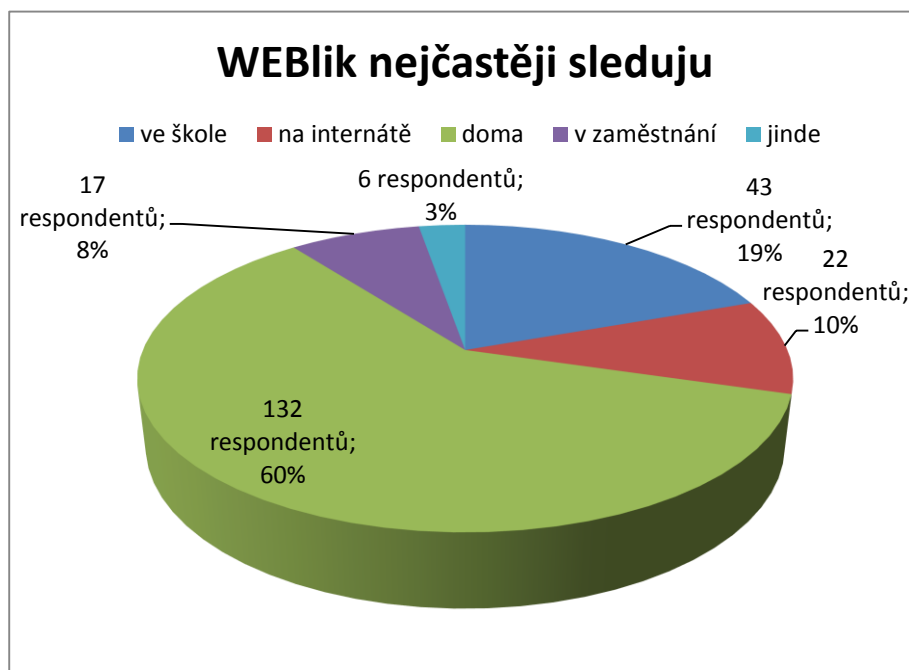
Obr. 40: Názor na délku klipů

Poznámka: Délka videa bývá různá, od minuty do 10 minut. Podle grafu je délka přehrávání pro diváky většinou přiměřená.

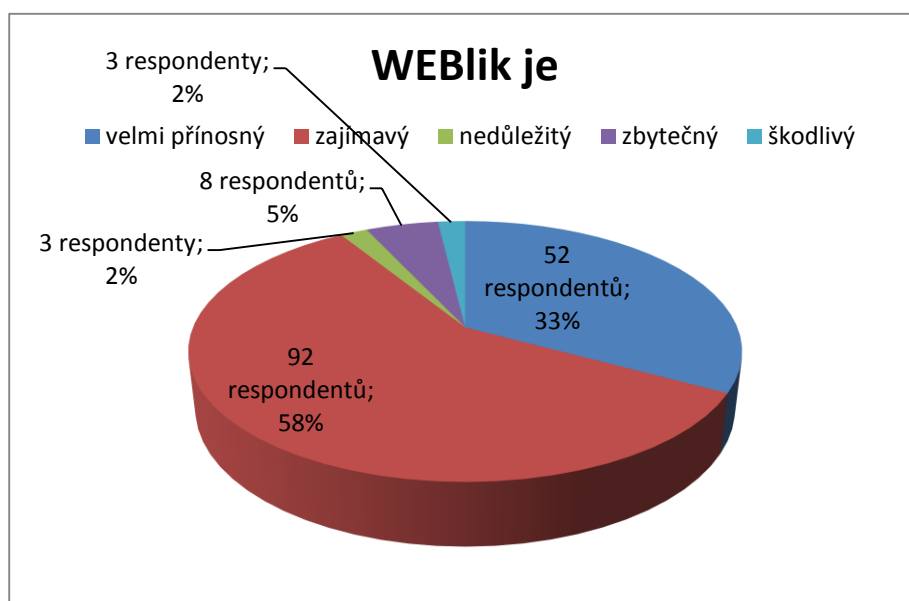
Obr. 41: Zájem o hodnocení videí

Poznámka: Hodnocení videí není povinné, ale pro tým WEBliku je velmi přínosné. Ten pak pozná, jaký typ videí a textů je pro diváky nejatraktivnější a může tomu přizpůsobovat svůj program. Podle výsledku ale diváci hodnotí videa „jen občas“.

Obr. 42: Místo sledování WEBliku

Poznámka: Respondenti vybrali různé odpovědi, kde sledují internetové stránky WEBliku, nejčastěji však diváci sledují WEBlik doma.

Obr. 43: Názor na WEBlik jako celek

Poznámka: Poslední otázka byla pro bakalářskou práci důležitá. V ní měli diváci WEBlik celkově ohodnotit. Nejvíce diváci uvádí, že je pro ně WEBlik „zajímavý“ a „velmi přínosný“. Pak se ale objevují také názory, které považují WEBlik za zbytečný.

9 Statistika návštěv na WEBliku

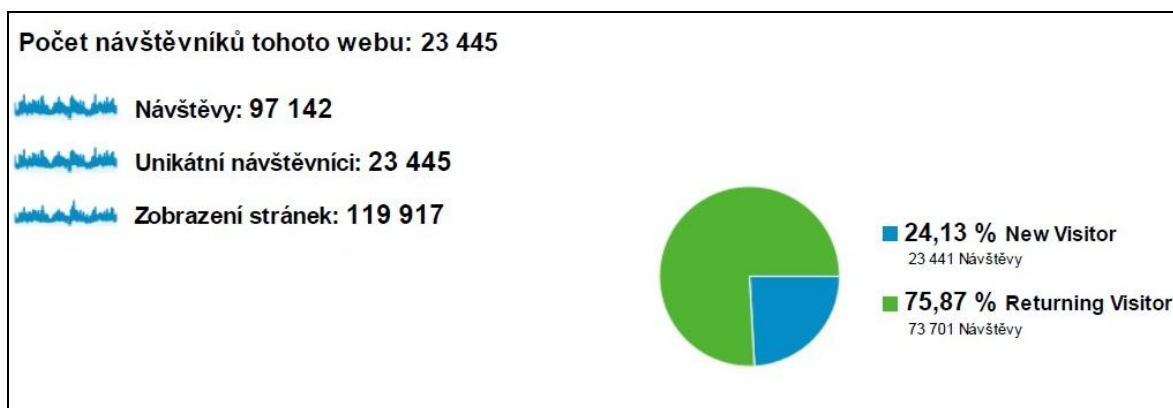
Statistiku sledovanosti na internetové stránce provádíme minimálně půl roku: jestli je stránka stále sledovaná, v jakém počtu je zobrazována a v kterém místě je nejvíce sledována. Pro statistiku používáme internetovou aplikaci Google Analytics³⁶. Statistiky pro tuto práci jsou spočítány od 3. září 2009 do 25. dubna 2012.

Obrázek 44 zobrazuje počet návštěvníků, návštěv a zobrazení stránek.

23445 – návštěvníků = počet osob, které navštívili tuto stránku.

97142 – návštěv = počet navštívení stránky, tedy kolikrát někdo na stránky přišel a prohlížel si je, jedna osoba mohla přijít třeba 10krát, a proto je číslo větší.

119 917 – zobrazení stránky = počet, kolikrát byla stránka spuštěna, tedy kolikrát někdo stránku otevřel. Číslo je větší než u počtu návštěv, protože se počítá každé spuštění stránky (i při kliknutí na „obnovit“ nebo „zavřít“ a hned znovu „otevřít“ stránku).

Obr. 44: Přehled počtu návštěvníků

Obrázek 45 je statistika poměru nových návštěvníků (New Visitor) a vracejících se návštěvníků (Returning Visitor).

1.	Returning Visitor	73 701	75,87 %
2.	New Visitor	23 441	24,13 %

Obr. 45: Noví versus vracející se návštěvníci

³⁶ Google Analytics je dostupný online na adrese <http://www.google.com/analytics/>.

Obrázek 46 představuje přehled měst. WEBlik nejvíce sledují návštěvníci v Praze, na druhé příčce je Brno a třetí Hradec Králové. Statistika zde ukazuje jen 15 příček, v elektronické podobě (v aplikaci Google Analytics) uvádí 500 měst. Přestože je WEBlik určen pro Českou republiku, navštěvují jej diváci i z jiných států (viz obr. 47). Mohou to být například čeští emigranti nebo lidé na návštěvě nebo na dlouhotrvajícím pobytu.

1.	■ Prague	31 832	32,77 %
2.	■ Brno	12 345	12,71 %
3.	■ Hradec Kralove	5 459	5,62 %
4.	■ Ostrava	3 469	3,57 %
5.	■ Zlin	3 351	3,45 %
6.	■ Liberec	3 256	3,35 %
7.	■ Pilsen	2 709	2,79 %
8.	■ Valasske Mezirici	2 546	2,62 %
9.	■ Vsetin	1 572	1,62 %
10.	■ Bratislava	1 560	1,61 %
11.	■ Budweis	1 494	1,54 %
12.	■ Jihlava	1 180	1,21 %
13.	■ Pardubice	1 144	1,18 %
14.	■ Olomouc	988	1,02 %
15.	■ Presov	831	0,86 %

Obr. 46: Lokalita – města

1.	 Czech Republic	89 006	91,62 %
2.	 Slovakia	3 542	3,65 %
3.	 United Kingdom	1 127	1,16 %
4.	 Sweden	974	1,00 %
5.	 Germany	601	0,62 %
6.	 Canada	536	0,55 %
7.	 Poland	304	0,31 %
8.	 Russia	214	0,22 %
9.	 United States	211	0,22 %
10.	 Netherlands	61	0,06 %
11.	 Iceland	52	0,05 %
12.	 (not set)	52	0,05 %
13.	 France	45	0,05 %
14.	 Hungary	44	0,05 %
15.	 Latvia	37	0,04 %

Obr. 47: Lokalita – státy

10 Závěr

WEBlik je jedním z mála médií, která respektují vizuálně-motorickou povahu znakového jazyka a vysílají informace přizpůsobené kultuře a jazykové specifičnosti členů komunity neslyšících. Tento typ informací je preferován rodilými mluvčími českého znakového jazyka. Jejich právo na plný přístup k informacím není kvůli jinakosti jejich jazyka naplňováno: neslyšící nemají přístup k radiovému vysílání, ale ani k většině televizních pořadů. Neslyšící děti jsou v podstatně horší situaci, neboť jim nejsou z důvodu nedokonalých čtenářských dovedností zpřístupněny ani titulkované pořady. Jedním z mála pořadů určených neslyšícím je Televizní klub neslyšících a Zprávy v českém znakovém jazyce, které jsou vysílány veřejnoprávní televizí a které mohou uživatelé českého znakového jazyka sledovat i na internetu.

Nabídku podobných pořadů rozšiřuje WEBlik – Internetová televize pro děti a mládež. Na základě výsledků výzkumu můžeme konstatovat, že WEBlik je vnímán jako přínosný a zajímavý nejen pro děti, mládež, ale i pro dospělé neslyšící. Díky WEBliku získají důležitý přehled o dění v komunitě neslyšících ve svém preferovaném jazyce. Na stránkách WEBliku najdou také mnoho příležitostí pro relaxaci a zábavu.

Podobných médií jako je WEBlik by do budoucna mělo vznikat více. Přínosné by bylo, kdyby byly specificky zaměřené na jednotlivé obory nebo na specifické skupiny diváků.

11 Zdroje

- Abc (časopis). Wikipedie* [online]. [Citace 2011-12-9.] Dostupné na WWW: [http://cs.wikipedia.org/wiki/ABC_\(%C4%8Dasopis\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/ABC_(%C4%8Dasopis)).
- Alik* [online]. [Citace 2011-12-9.] Dostupné na WWW: <http://alík.idnes.cz/>.
- Bímová Slánská P.; Okrouhlíková L. *Rysy přirozených jazyků - Český znakový jazyk jako přirozený jazyk, Lexikografie – Slovníky českého znakového jazyka*. 2.vyd., Praha : česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008. ISBN 978-80-87153-91-8.
- Bruselská deklarace. EUD European Union of the Deaf* [online]. [Citace 2011-12-7.] Dostupné na WWW: http://www.eud.eu/Brussels_Declaration-i-305.html.
- BSLBT, British Sign Language Broadcasting Trust* [online]. [Citace 2011-12-9.] Dostupné na WWW: <http://www.bslbt.co.uk/>.
- Česká komora tlumočnicků znakového jazyka* [online]. [Citace 2011-11-1.] Dostupné na WWW: <http://www.cktzj.com/>.
- Čeština v komunikaci neslyšících* [online]. [Citace 2011-11-1.] Dostupné na WWW: <http://ucjtk.ff.cuni.cz/cnes/>.
- Deafplanet* [online]. [Citace 2011-12-7.] Dostupné na WWW: <http://deafplanet.com/splash.php>.
- Dr. Adám Kósa* [online]. [Citace 2011-12-7.] Dostupné na WWW: http://www.europarl.europa.eu/meps/cs/96829/%C3%81d%C3%A1m_K%C3%93SA.html.
- Eliška* [online]. [Citace 2011-12-15.] Dostupné na WWW: <http://eliska.cz/>.
- EUD, European Union of of Deaf* [online]. [Citace 2011-12-6.] Dostupné na WWW: <http://www.eud.eu/>.
- iABC* [online]. [Citace 2012-4-25.] Dostupné na WWW: <http://www.abicko.cz/>.
- Internetová stránka pro děti a mládež – WEBlik* [online]. [Citace 2011-11-1.] Dostupné na WWW: <http://weblik.cktzj.com>.
- ITV, Signed stories* [online]. [Citace 2011-12-9.] Dostupné na WWW: <http://signedstories.com>.
- Kol. aut. *Jazyk Neslyšících: Co víme, co nevíme a co bychom měli vědět o českém znakovém jazyce*. Praha : ÚČJTK FF UK, 2005.
- Komorná, M. *Psaná čeština českých neslyšících - Čeština jako cizí jazyk*. 2.vyd., Praha : česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008. ISBN 978-80-87218-29-7.

Kosinová, B. *Neslyšící jako jazyková a kulturní menšina – kultura Neslyšících*. 2.vyd., Praha : česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008. ISBN 978-80-87153-94-9

Labyrint Brno [online]. [Citace 2011-12-15.] Dostupné na WWW: <<http://www.labyrintbrno.cz/>>.

Langue Des signes québécoise. Wikipedie [online]. [Citace 2011-12-7.] Dostupné na WWW: <http://fr.wikipedia.org/wiki/Langue_des_signes_qu%C3%A9b%C3%A9coise>.

Macurová, A. Poznáváme český znakový jazyk. *Speciální pedagogika*, 11, 2001, č. 2, s. 69-75.

Macurová, A. Jazyk v komunikaci neslyšících (Předběžné poznámky). *Slovo a slovesnost*, 1994, roč. 55, s. 121-132.

Macurová, A. Jazyk a hluchota. *Slovo a slovesnost*, 2001, roč. 62, s. 92-104.

Macurová, A. Naše řeč 81. *Naše řeč?* 1998, č. 4, s. 179-188.

M.T.D. Multimediální tvůrčí dílna [online]. [Citace 2011-12-15.] Dostupné na WWW: <<http://www.mtd.wz.cz/>>.

NDCS The Buzz, every deaf child [online]. [Citace 2011-12-9.] Dostupné na WWW: <<http://youngpeople.ndcsbuzz.org.uk>>.

NDCS The Buzz, every deaf child [online]. [Citace 2011-12-9.] Dostupné na WWW: <<http://children.ndcsbuzz.org.uk>>.

Neslyšící CZ. [online]. [Citace 2011-12-15.] Dostupné na WWW: <<http://www.neslyšici.cz/>>.

Příhoda, P.; Zacpal, J. *Internet: Průvodce pro začátečníky*. Olomouc : Rubico 2002.

Půlpánová, L. a kol. *Dívej se, povídám...* [DVD-ROM]. Praha : ČUN, 2006.

Šebková, H. *Psaná čeština českých neslyšících v internetové komunikaci*. Diplomová práce. Praha : FF UK, 2008.

Vysuček, P. Pořád ještě žijeme v době, kdy si slyšící myslí, že neslyšící jsou hloupí. *Infozpravodaj*, 2010, roč. 18, č.1, s. 17-21.

Zákon o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob [online]. [Citace 2012-01-22.] Dostupné na WWW: <<http://www.mdcr.cz/NR/rdonlyres/34F05C76-EC29-416F-9F51-608B80DE270C/0/MicrosoftWord384.pdf>>.

12 Zdroje obrázků

Obr. 1: Logo WEBliku

Obr. 2: Maskoti WEBliku

Obr. 3: Kniha návštěv (*Internetová televize pro děti a mládež – WEBlik* [online]. [Citace 2011-12-3.] Dostupné na WWW: <<http://weblík.cktjzj.com/>>.)

Obr. 4: Znakovníček (*Internetová televize pro děti a mládež – WEBlik* [online]. [Citace 2011-10-3.] Dostupné na WWW: <<http://weblík.cktjzj.com/>>.)

Obr. 5: Náповěda (*Internetová televize pro děti a mládež – WEBlik* [online]. [citace 2011-12-7.] Dostupné na WWW: <<http://weblík.cktjzj.com/>>.)

Obr. 6: Pohádka „Jak sluníčko vrátilo vodu?“ (*Internetová televize pro děti a mládež – WEBlik* [online]. [Citace 2011-11-30.] Dostupné na WWW: <<http://weblík.cktjzj.com/>>.)

Obr. 7: Kvíz pro děti (*Internetová televize pro děti a mládež – WEBlik* [online]. [Citace 2011-12-12.] Dostupné na WWW: <<http://weblík.cktjzj.com/>>.)

Obr. 8: Kvíz pro děti, výsledek a umístění (*Internetová televize pro děti a mládež – WEBlik* [online]. [Citace 2011-12-12.] Dostupné na WWW: <<http://weblík.cktjzj.com/>>.)

Obr. 9: Pexeso (*Internetová televize pro děti a mládež – WEBlik* [online]. [Citace 2011-12-12.] Dostupné na WWW: <<http://weblík.cktjzj.com/>>.)

Obr. 10: Internetový dětský portál Eliška (*E-learning/internet/škola*) [online]. [Citace 2011-12-15.] Dostupné na WWW: <<http://www.eliska.cz/>>.

Obr. 11: Multimediální tvůrčí dílna – M.T.D. (*M.T.D. Multimediální tvůrčí dílna*) [online]. [Citace 2011-12-15.] Dostupné na WWW: <<http://www.mtd.wz.cz/>>.

Obr. 12: Neslyšící CZ (*Neslyšící CZ*) [online]. [Citace 2011-12-15.] Dostupné na WWW: <<http://www.neslysici.cz/>>.

Obr. 13: Alík (*Alík*) [online]. [Citace 2011-12-9.] Dostupné na WWW: <<http://alík.idnes.cz/>>.

Obr. 14: iABC (*Abc*) [online]. [Citace 2011-12-9.] Dostupné na WWW: <<http://www.abicko.cz/>>.

Obr. 15: NDCS every deaf child (*NDCS Buzz*) [online]. [Citace 2011-12-9.] Dostupné na WWW: <<http://www.ndcsbuzz.org.uk/>>.

- Obr. 16: Hlavní stránka pro děti od 8 do 11 let (*NDCS Buzz*) [online]. [Citace 2011-12-9.] Dostupné na WWW: <<http://children.ndcsbuzz.org.uk/>>.
- Obr. 17: Všeobecné plány aktivity na mapě (*NDCS Buzz*) [online]. [Citace 2011-12-9.] Dostupné na WWW: <<http://children.ndcsbuzz.org.uk/events/>>.
- Obr. 18: Stránka Signed Stories; Pohádky a Lidové příběhy (*ITV*) [online]. [Citace 2011-12-9.] Dostupné na WWW: <http://signedstories.com/world/fairytale/index.cfm#/preview/The_Ant_And_The_Big_Bad_Bully_Goat>.
- Obr. 19: Stránka pro mládež od 12 do 18 let (*NDCS Buzz*) [online]. [Citace 2011-12-9.] Dostupné na WWW: <<http://youngpeople.ndcsbuzz.org.uk/>>.
- Obr. 20: Úvodní stránka (*Deafplanet*) [online]. [Citace 2011-12-9.] Dostupné na WWW: <<http://deafplanet.com/splash.php>>.
- Obr. 21: Stránka Deafplanet (*Deafplanet*) [online]. [Citace 2011-12-9.] Dostupné na WWW: <<http://deafplanet.com/en/deafplanet/>>.
- Obr. 22: Earth Buzz (*Deafplanet*) [online]. [Citace 2012-3-25.] Dostupné na WWW: <http://deafplanet.com/_webE/_ebuzz/main.php>.
- Obr. 23: Sportsvillage (*Deafplanet*) [online]. [Citace 2012-3-25.] Dostupné na WWW: <<http://deafplanet.com/en/sportsvillage/>>.
- Obr. 24: Návštěvníci podle pohlaví
- Obr. 25: Návštěvníci podle věku
- Obr. 26: Návštěvníci podle stavu sluchu
- Obr. 27: Návštěvníci podle místa působení
- Obr. 28: Zdroj informace o existenci WEBliku
- Obr. 29: Informovanost o provozovateli WEBliku
- Obr. 30: Názor na přínosnost WEBliku
- Obr. 31: Názor na ovládání a orientaci na WEBliku
- Obr. 32: Doba sledování WEBliku
- Obr. 33: Pravidelnost sledování WEBliku
- Obr. 34: Rozsah zájmu o obsah WEBliku
- Obr. 35: Preferovaná rubrika WEBliku
- Obr. 36: Preferovaný jazyk při sledování videí
- Obr. 37: Názor na Znakovníček

- Obr. 38: Zájem o kvíz a pexeso
- Obr. 39: Preferovaná videa ve Studni znakového jazyka
- Obr. 40: Názor na délku klipů
- Obr. 41: Zájem o hodnocení videí
- Obr. 42: Místo sledování WEBliku
- Obr. 43: Názor na WEBlik jako celek
- Obr. 44: Přehled počet návštěvníků [online]. [Citace 2012-4-30.] (Statistika Google Analytic, 2012.)
- Obr. 45: Noví versus vracející se [online]. [Citace 2012-4-30.] (Statistika Google Analytic, 2012.)
- Obr. 46: Lokalita – města [online]. [Citace 2012-4-30.] (Statistika Google Analytic, 2012.)
- Obr. 47: Státy – státy [online]. [Citace 2012-4-30.] (Statistika Google Analytic, 2012.)